

COL·LECCIÓ DOCÈNCIA I METODOLOGIA

ENIGMA

Creative Art Interchange 2022 – 2023

Secció d'Infantil, Primària, Secundària i Formació Professional

Coordinació

Andrés Torres Carceller, Júlia Castell Villanueva, Marielena Arias Márquez,
Ana Portela Fontán i Lluís Casas Sala.

Autoria

Fernández, J.A., Amigó Olmos, M., Arias Márquez, M., Casas Sala, L., Castell Villanueva, J., Colomer Térmens, C., Grané Bernada, J., Moledo Nores, M., Portela Fontán, A., Prieto Puentes, G., Rua Torrens, E., Ruiz Casquero, M., Serramià Sánchez, E., Tamayo Sibila, M., Torres Carceller, A. i Zumloh, F.

Institut de Desenvolupament Professional – IDP. Universitat de Barcelona
Pg. Vall d'Hebron, 171 (Campus de Mundet)
08035 Barcelona

COL·LECCIÓ / COLECCIÓN
Docència i Metodologia, 51

EDICIÓ / EDICIÓN

Institut de Desenvolupament
Professional
UNIVERSITAT DE BARCELONA

Primera edició: Setembre 2024
Edició i maquetació del text: Anna Villarroya i Zaida Mateo

AMB EL SUPORT DE / CON EL APOYO DE:

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Obra distribuïda sota una llicència CC-BY-NC-SA 4.0. Consulta de la llicència completa a: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.es>

© Alonso Fernández, J.A., Amigó Olmos, M., Arias Márquez, M., Casas Sala, L., Castell Villanueva, J., Colomer Térmens, C., Grané Bernada, J., Moledo Nores, M., Portela Fontán, A., Prieto Puentes, G., Rua Torrens, E., Ruiz Casquero, M., Serramià Sánchez, E., Tamayo Sibila, M., Torres Carceller, A., Zumloh, F. *Enigma. Creative Art Interchange 2022-2023*. (2024) Institut de Desenvolupament Professional (IDP), Universitat de Barcelona. [Disponible a: <https://hdl.handle.net/2445/220363>]

ENIGMA

CREATIVE ART INTERCHANGE_01

ENIGMA

Equip de coordinació del projecte:

Andrés Torres Carceller, Facultat d'Educació, UB.
Júlia Castell Villanueva, Facultat d'Educació, UB.
Marielena Arias Márquez, Facultat d'Educació, UB.
Ana Portela Fontán, Facultat d'Educació, UB.
Lluís Casas Sala, IDP-ICE, UB.

Grup de Treball de l'IDP-ICE UB "Creative Art Interchange" participants en aquesta publicació:

Manoli Moledo Nores, *Escola Serraparera* (Cerdanyola del Vallès)
Glòria Prieto Puentes, *Lakewood Elementary School* (Dallas, Texas, EEUU)
Muntsa Amigó Olmos, *Institut Escola Pepa Colomer* (El Prat de Llobregat)
Esther Serramià Sánchez, *Institut Escola Pla de l'Avellà* (Cabrera de Mar)
José Antonio Alonso Fernández, *Institut Angeleta Ferrer* (Sant Cugat del Vallès)
Carme Colomer Térmens, *Institut Ramon Casas I Carbó* (Palau-Solità i Plegamans)
Josep Grané Bernada, *Institut Lluís de Requesens* (Molins de Rei)
Franziska Zumloh, *KGS Stuhr-Brinkum* (Bremen, Alemanya)
Marta Tamayo Sibila - Marta Ruiz Casquero, *Institut Investigador Blanxart* (Terrassa)
Ester Rua Torrens, *Institut Ca n'Oriac* (Sabadell)

MISTERI ENIGMA

CURS 2022-2023

IDEA

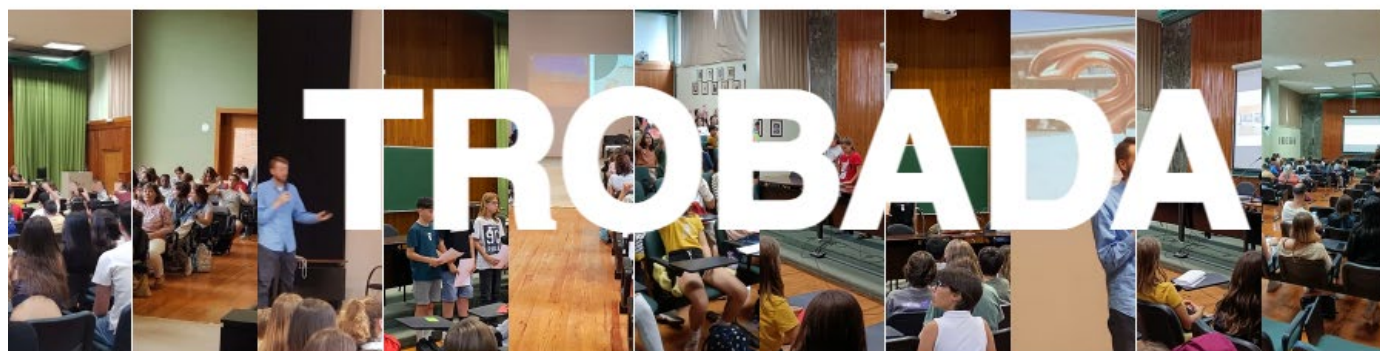
PROCÉS

MOSTRA

CAMPUS MUNDET

FACULTAT D'EDUCACIÓ

1-15 JUNY / 23

Institut de Desenvolupament
Professional
UNIVERSITAT DE BARCELONA

ARTINNOVA

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

ÍNDEX

05		Introducció
06		Projecte ENIGMA 2022-2023
07		El misteri a les escultures fetes per dones
11		Qui soc jo?
19		Mirades entrelaçades
29		Nomessible
47		Leviathanochelys Aenigmatica

INTRODUCCIÓ

El projecte **Creative Art Interchange**¹ té com a objectiu impulsar el desenvolupament de propostes creatives en els centres educatius de primària i secundària per a promoure l'Educació Artística no només com un mitjà plàstic, estètic i expressiu, sinó com un punt de trobada. Mitjançant l'intercanvi i el coneixement d'altres contextos, cultures i realitats, fomentem un intercanvi actiu perquè l'alumnat pugui ampliar la seva concepció del món i trencar prejudicis a través d'aproximacions artístiques. L'art actua com un mediador cultural que possibilita un diàleg més profund i significatiu.

La nostra metodologia de treball és oberta: es parteix d'un tema general inspirador perquè els centres participants personalitzin la proposta i desenvolupin el seu propi projecte en tònics operatius d'intercanvi, compartint avenços amb la resta de grups. Li donem molta importància a la ideació del projecte i al procés de treball, però també a la idea que l'alumnat sigui capaç no només de participar en un procés artístic conscientment, sinó de crear un discurs propi i estimular també habilitats socioemocionals i cognitives clau, com l'empatia, l'escolta activa i el pensament crític. Com a cloenda, s'organitza una exposició que recull les evidències de tot el procés i en la qual el mateix alumnat assumeix el rol de "comissari" per generar un relat de tot el procés, que serveix també com a espai per compartir experiències amb tots els agents implicats en el projecte, evidenciant els aprenentatges de forma significativa.

El projecte té una vocació internacional perquè les realitats participants siguin dispars. En les darreres edicions han participat centres de Catalunya, Estats Units, Alemanya i Argentina. Creiem que ampliar fronteres és una dimensió fonamental que amplia la profunditat i abast de l'experiència, fomentant un diàleg intercultural que enriqueixi la comprensió artística i social dels participants.

Aquesta publicació presenta els projectes desenvolupats pels equips formats amb els centres participants en l'edició 2022-2023.

¹ Pàgina web del projecte: <https://creativeinterchang.wixsite.com/artinterchange/ca>

PROJECTE ENIGMA 2022-2023

En la vastitud dels pensaments humans, hi ha un sender serpentejant que porta al cor d'un bosc fosc, el lloc on habita l'Enigma. Com una paraula xiuxiuejada en el crepuscle de la comprensió, l'Enigma és una veu que parla des de les ombres del desconegut. És una endevinalla encriptat en la trama de l'univers, un desafiament que es presenta no només com un obstacle, sinó com una invitació.

Nascut de preguntes fosques i esquives, l'enigma es presenta com un interrogant que, només ser formulat, ja insinua l'existència d'un coneixement profund esperant ser descobert. En el cor de l'enigma, hi ha una paradoxa: és tant una ombra que enfosqueix com una llum que il·lumina. És una expressió ambigua, deliberadament oculta, un secret que es revela obertament, però la seva claredat desllueix i confon.

Immersos en l'antiga Grècia, la figura de l'enigma adquireix una dimensió mística i la filosòfica. És el llenguatge del déu oracular, paraules sàvies dirigides a la mortalitat humana, un regal diví lliurat amb la incertesa de si serà comprès. Aquí, l'Enigma és una manifestació del pensament, un vehicle per explorar els misteris de l'existència i la naturalesa del coneixement.

Gran és la tasca d'Heràclit, per a qui l'enigma és una forma d'expressió vital, un reflex de la seva visió del món, on tot és moviment i contradicció. L'Enigma, en la seva essència, és el camí cap a la certesa, una endevinalla que exigeix ser desxifrada. És un laberint on el pensador s'endinsa, buscant respostes en les profunditats de la Natura, una entitat que es deleix en l'ocultament.

Mentrestant en l'art dels Enigmes hi ha un diàleg continu entre el visible i l'invisible, entre el conegut i el desconegut. Cada enigma és un desafiament a la nostra curiositat innata, una prova de la nostra habilitat per veure més enllà de les aparences i descobrir la veritat oculta en les ombres. Com un joc entre la llum i la foscor, l'enigma ens convida a explorar els límits de la nostra comprensió i a expandir els horitzons del nostre coneixement.

Ara, en el context de l'educació artística, l'Enigma es transforma en un catalitzador per a la creativitat. Els projectes artístics que es despleguen a partir d'aquest tema són exploracions de la naturalesa mateixa del misteri. Cada creació és un qüestionament abans que una resposta precisa. En la intersecció de l'educació i l'art, l'Enigma es converteix en una eina per aprendre, i, sobretot, per continuar preguntant.

El misteri a les escultures fetes per dones

Manoli Molero Nores / *Escola Serraparera* (Cerdanyola del Vallès, Barcelona)

Glòria Prieto Puentes / *Lakewood Elementary* (Dallas, Texas)

1. INTRODUCCIÓ

Aquest és el segon any que treballem junts l'*Escola Serraparera* de Cerdanyola del Vallès, Barcelona i *Lakewood Elementary* de Dallas, Texas (EUA). Enguany eren 20 alumnes de segon curs de *Lakewood* i 24 alumnes de cinquè curs del *Serraparera*. Amb el tema del misteri en l'art, es va decidir de treballar l'escultura feta per dones i el misteri que es pot trobar darrera de cada treball, analitzant, aprenent i interpretant les seves obres. L'objectiu era conèixer escultores tant catalanes com americanes ja que són pràcticament invisibles, fer recerca dels seus treballs i aleshores produir les pròpies escultures dels alumnes.

2. SÍNTESI DE LA PROPOSTA

Les dues mestres, vam fer les parelles d'alumnes tenint en compte les característiques, els interessos i el nivell tant d'anglès com de castellà de cada estudiant. Després, vam compartir les parelles amb ells i els alumnes es van trobar via *Zoom* per a conèixer-se i saludar-se. Aleshores, cada mestra va compartir els treballs i els noms de les dones escultores de cada país. Els alumnes van triar quina o quines volien treballar. En total van haver unes 22 dones escultores amb 30 treballs entre elles les obres Shibboleth de Doris Salcedo, Maman de Louise Bourgeois, Looped-wire de Ruth Asawa, Ghost of the Past de Rachel Whiteread o Intangible de Mercè Riba. Es van omplir unes fitxes amb l'escultura triada, l'autora i el que ells creien que volia dir la seva escultura. Els nostres alumnes es van trobar via *zoom* 5 vegades i es van comunicar via *Jamboard* amb els companys de l'altre país. Podien fer servir l'anglès o el castellà.

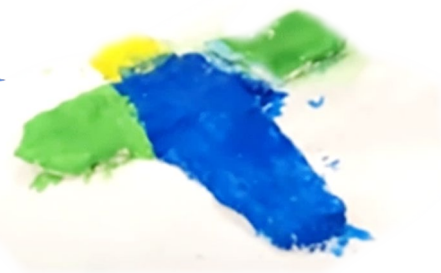

Figura 1. Moments d'intercanvi entre els dos centres.

3. DISCURS EXPOSITIU

Després d'haver après de les escultores, les seves obres i el misteri que hi havia darrera de cada treball, els alumnes dissenyen i fan les seves escultures. Van fer servir fang blanc i fang tradicional que va ser pintat després de la producció de cada treball. Li van posar un nom i els vam exposar a l'escola per tal que tothom veiés el que havien fet.

*La meva escultura és com un secret,
has de mirar bé per a descobrir què és...*

Aquesta és la **meva escultura**
i crec que és bonica. Em vaig
inspirar en una de les escultores
que vaig veure. El misteri és que
està tancat, és una mala
persona i està intentant sortir.

4. CONCLUSIÓ

Valorem molt positivament aquest projecte d'intercanvi d'art. Per una banda, els alumnes van poder conèixer artistes escultores tant de Catalunya com dels Estats Units i, amb els seus treballs, van poder aprofundir en els sentiments i pensaments reals de les artistes com a crítics de la societat actual. Per altra banda, l'experiència de compartir les seves idees amb estudiants de l'altra costat de l'oceà els va motivar molt i això es va veure en els treballs finals on es van esforçar en fer-ho el millor que podien. A més a més, els alumnes de l'escola Serraparera van preparar unes fitxes físiques amb fotografies per als alumnes americans que seran lliurades tan aviat comenci el curs a mitjans del mes d'agost.

De cara a l'any vinent volem presentar els treballs finals a les biblioteques públiques de la ciutat de Dallas. També, el districte de Dallas s'ha interessat per l'intercanvi i tenen previst publicar una entrevista amb una de les mestres, la Glòria, per tal de que més escoles s'apunten a l'intercanvi d'art.

Figura 2. Moments del procés de treball als centre educatiu de Dallas.

5. MOSTRA DE TREBALLS

A part de la presentació al Campus Mundet de la Universitat de Barcelona, els treballs i les fotos dels treballs han estat exposats a ambdues escoles per tal que la resta del centre veiessin el resultat d'aquest intercanvi que, una vegada més, ens ha agradat molt i hem après molt.

Figura 3. Detall expositiu de la instal·lació al Campus Mundet.

Qui soc jo?

Josep Grané Bernada / *Institut Lluís de Requesens* (Molins de Rei)

Franziska Zumloh / *KGS Stuhr-Brinkum* (Bremen, Alemanya)

1. DESXIFRANT PERSONALITATS ENTRE CULTURES

En aquest projecte prenen part l'*Institut Lluís de Requesens* de Molins de Rei i el *KGS Stuhr-Brinkum de Bremen*, al nord d'Alemanya. Hi participen 30 alumnes de 4t d'ESO de Molins de Rei i 23 alumnes de novè de Bremen.

Un enigma és quelcom que té un significat ocult o misteriós per a nosaltres i que és difícil de comprendre o interpretar. Normalment el volem desxifrar. El nostre objectiu en aquest projecte era que els nostres alumnes haguessin d'endevinar algun tipus d'enigma que en aquest cas seria la personalitat del company d'intercanvi. Podria ser un aspecte especial, un tret amagat o una preocupació. Esperàvem que aquesta tasca conduís a un intercanvi intensiu que anés més enllà dels trets de caràcter superficials.

Un dels principals reptes va ser que les classes d'art tinguessin diferent pes horari en les dues escoles. Malauradament, l'art només s'ensenya dues hores a la setmana a Alemanya.

En principi no es va vincular el treball amb cap referència artística en particular, però als estudiants alemanys se'ls va oferir la tècnica del collage per tal d'ajudar-los dins de la llibertat de creativitat que els hi podria arribar a ser aclaparadora. Pel seu alt grau d'abstracció, el collage ofereix una bona oportunitat per generar enigmes. Artistes com Hannah Höch, Max Ernst i John Heartfield, que van desenvolupar diferents tècniques de disseny dins del collage, van ser estudiats prèviament. Els alumnes de Molins de Rei van utilitzar, preferentment, tècniques pictòriques.

El nostre primer objectiu va ser començar a crear vincles entre els alumnes dels dos centres educatius. A continuació, un cop creats aquests llaços, els alumnes havien de crear conjuntament algun tipus d'obra artística. Per tant, la tasca no s'entenia només com un treball individual i, a la vegada, havia d'oferir la possibilitat de desxifrar un enigma.

Després d'examinar diverses alternatives, es va decidir dividir en parelles els alumnes d'ambdós centres educatius. S'havien de dir com eren, les seves personalitats, les seves aficions, potser els seus secrets o les seves preocupacions per poder-se conèixer prou bé com per crear una representació artística. L'enigma o misteri seria descobrir qui representava cada alumne.

La tasca no s'entenia només com un treball individual i, a la vegada, havia d'oferir la possibilitat de desxifrar un enigma.

2. INTERCANVI D'ÀNIMES ARTÍSTIQUES

El punt de partida va ser crear connexions entre els alumnes dels dos centres educatius. Amb aquesta finalitat, els alumnes es van connectar mitjançant cartes personals. A continuació els nois i noies es van conèixer mitjançant alguna plataforma de xarxes socials com el correu electrònic, *WhatsApp* o *Instagram*. L'objectiu del primer intercanvi va ser crear perfils i monòlegs interiors de les impressions sobre els trets característics (secrets) de la seva parella d'intercanvi. Els alumnes també van crear dibuixos d'objectes personals. Aquests es van intercanviar, mitjançant els

professors, per crear un primer treball en grup a l'*Institut Lluís de Requesens*. Metodològicament, el perfil i el monòleg interior van servir d'ajuda estructuradora en el procés de treball individual. A continuació, els alumnes van poder utilitzar diferents tècniques com la pintura o el *collage* per crear una representació de la personalitat del company d'intercanvi. Les parelles no havien de revelar entre ells quins trets de la seva parella representarien. Per tant, el treball no només s'entenia com una tasca individual, al mateix temps oferia la possibilitat de desxifrar una endevinalla. Un cop realitzat el treball, les obres es van enviar a l'altre centre i allà s'havia de resoldre el misteri esbrinant a qui es referia cada obra. Cada disseny individual anava acompanyat d'un breu escrit justificant el seu treball i així facilitar el procés d'identificació.

3. EL JOC DE L'ENIGMA

Després que els nois i noies s'intercanviessin alguns escrits sobre ells i s'enviessin vídeos sobre les escoles, els alumnes es van agrupar en parelles o grups de tres i van iniciar les seves converses a través del mitjà escollit. S'havien d'entrevistar entre ells per conèixer bé la seva parella per poder-a representar de la manera més fidel possible.

Aquest contacte entre ells va ser una de les parts que més van apreciar els alumnes. Els va agradar molt conèixer nois i noies d'un altre país, d'una cultura diferent. Alguns d'ells van tenir una comunicació cordial, però d'altres s'han convertit en autèntics amics. Tot plegat, va ser sorprenent observar amb quina intensitat alguns estudiants van intercanviar els seus trets característics durant setmanes i es van donar suport tant des de la vessant artística com des de la personal. Fins i tot alguns alumnes es van organitzar per jugar junts a jocs d'ordinador online. Algunes converses van ser més fluides que d'altres però va ser una experiència molt positiva per a tots.

Figura 4. Presentació d'un grup d'alumnes en vídeo.

La necessitat d'haver de sintetitzar tota la informació en una imatge plàstica ha estat un altre dels aspectes que el alumnes van destacar del projecte. Per ells va significar tot un repte. Tot el procés creatiu va ser molt enriquidor pels alumnes i molts estudiants van explorar maneres artístiques inusuals de plasmar creativament les seves parelles. A més, la curiositat per veure com les seves parelles els podien representar a partir de les seves explicacions també va ser un punt que els alumnes van considerar significatiu.

Un cop acabats els treballs, aquests es van enviar al centre aparellat perquè els alumnes poguessin esbrinar a qui representava cada obra plàstica. En aquest punt, s'esperava que els alumnes descobrissin el trencaclosques. Cal destacar que la majoria dels alumnes van poder descobrir la seva representació i, en molts casos, fins i tot la dels seus companys sense haver de llegir les explicacions. Descobrir l'enigma els va aportar una gran alegria i també respecte per la feina dels estudiants d'intercanvi. Les diferents idees i tècniques també van ser molt valorades.

En acabar, tots els alumnes van poder veure les fotos de tots els alumnes de l'escola aparellada i van poder conèixer la imatge real de tothom. A part d'aquest treball individual, els alumnes de l'*Institut Lluís de Requesens*, aprofitant que disposaven de més hores de classes d'art en el seu currículum, van crear i dirigir un projecte col·lectiu que consistia en confeccionar una escultura a partir dels objectes més representatius de cada alumne. Aquests objectes estaven situats al voltant d'un interrogant gegant, fet a partir de caixes de cartró, que es preguntava a qui pertanyia cadascun d'aquells objectes. Aquest era un nou enigma en el projecte.

Per consensuar aquest producte final, cada alumne va fer un esbós amb els seus suggeriments i a partir de tots ells es va decidir el disseny final. Els alumnes alemanys de l'*Institut KGS Stuhr-Brinkum* de Bremen van quedar molt impressionats pel resultat. El fet que es veiessin representats, a partir dels dibuixos que havien fet al començament del projecte, en una escultura feta a Espanya els va fer sentir molt valorats i el s'hi va donar molta motivació.

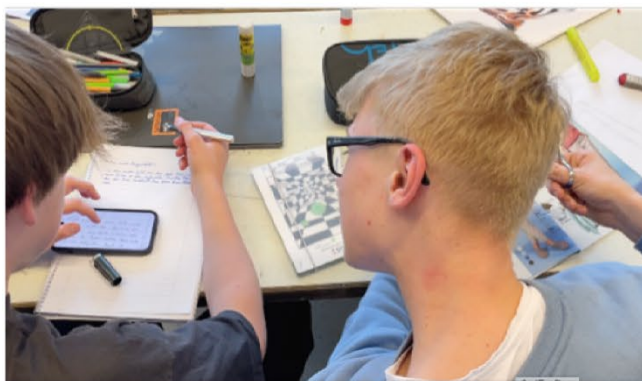

Figura 5. Alumnat dels instituts de Molins de Rei i Bremen treballant els seus projectes.

4. UN DIÀLEG VISUAL: EL DISCURS EXPOSITIU

Els treballs fets pels alumnes es van exhibir en una exposició conjunta amb la resta de centres participants al Campus universitari de Mundet de Barcelona. L'exposició va incloure els projectes individuals, la justificació escrita, fotografies de l'escultura grupal, que per motius de mida no es va poder transportar al recinte de l'exposició, i una explicació dels objectius del projecte general. Els resultats i reflexions dels alumnes alemanys es van complementar amb un curtmetratge per a la inauguració de l'exposició, ja que malauradament no van poder ser presents a causa de la distància. A part d'aquesta exposició feta a Barcelona, a l'Institut de Molins de Rei i a l'institut alemany, es va fer una altra exposició per tal que tots els alumnes d'ambdós centres poguessin gaudir del treball realitzat pels seus companys. En la trobada de centres del dia que es va inaugurar l'exposició, els alumnes van explicar, mitjançant un *PowerPoint*, el treball realitzat.

Figura 6. Exposició del projecte a la jornada a la facultat d'Educació

5. CONCLUSIONS

Amb tots els alumnes es va fer una posta en comú o un qüestionari per valorar el projecte i tots van trobar que havia estat un treball molt enriquidor i creatiu. També se'ls va preguntar si els agradaria tornar a participar en un projecte similar, i tots van contestar afirmativament. Els va agradar molt posar-se en contacte amb estudiants d'altres llocs i compartir una tasca. D'aquesta manera, van poder posar en pràctica les seves habilitats lingüístiques i interculturals. També es van adonar que hi ha moltes maneres diferents de treballar un tema depenent de la tècnica utilitzada.

Altrament han après a treballar en equip i a ser molt creatius per poder expressar allò que agradava a una persona que no coneixien.

També han elogiat l'organització del projecte per part dels professors. Els va agradar el primer contacte mitjançant una carta personal i la llibertat d'escollir una plataforma de comunicació. La tècnica del *collage* va ser majoritàriament elogiada pels alumnes alemanys, ja que els hi va oferir una bona oportunitat per demostrar les seves habilitats. També van afirmar que el fet de que el projecte fos una tasca complexa els va ajudar a optimitzar la seva autoorganització i la gestió del temps.

Figura 7. Exposicions a l'Institut Lluís de Requesens i al Campus Mundet.

6. MOSTRA DELS TREBALLS

Figura 8. Mosaic amb els enigmes plantejats per ambdós instituts

Mirades entrelaçades

Marta Tamayo / *Institut Investigador Blanxart*

Marta Ruiz / *Institut Investigador Blanxart*

Ester Rua / *Institut Ca n'Oriac*

1. INTRODUCCIÓ - Dos instituts, un Enigma

L'*Institut Investigador Blanxart* i l'*Institut Ca n'Oriac*, tots dos centres d'Educació Bàsica, representen dos exemples d'innovació pedagògica en l'educació secundària de Catalunya. L'*Institut Investigador Blanxart*, situat a la perifèria de Terrassa, ofereix no només educació secundària obligatòria sinó també cicles formatius i diversos batxillerats, incloent-hi un d'artístic. D'altra banda, l'*Institut Ca n'Oriac*, fundat el 2018 i ubicat al nord de Sabadell, proporciona Educació Secundària fins a quart curs. Ambdós centres comparteixen la importància de la creativitat com a eix vertebrador dels seus Projectes Educatius de Centre (PEC). Emfasitzen igualment, la utilització de metodologies actives i la integració de l'entorn i la societat com a eines d'aprenentatge significatiu. Aquests enfocaments són particularment evidents en la seva participació en projectes artístics i d'intercanvi, que promouen el compromís social i pedagògic, així com l'empatia entre l'alumnat.

L'*Institut Investigador Blanxart* destaca per la seva complexitat i per abordar els sis vectors bàsics de l'educació: aprenentatges competencials, benestar emocional, perspectiva de gènere, universalitat del currículum, qualitat de les llengües i consciència global. El seu projecte artístic es desenvolupa a primer de batxillerat, amb una integració transversal en assignatures com dibuix artístic, projecte de comissariat, taller escènic i tutoria.

Per la seva part, l'*Institut Ca n'Oriac* s'ha involucrat en el projecte **Creative Art Interchange** amb un grup de 4t d'ESO que ha optat per un itinerari centrat en l'expressió artística. La matèria *Atelier Brain* permet als estudiants explorar les seves competències artístiques de manera pràctica i holística, amb un grup format per 18 alumnes. A l'*Institut Investigador Blanxart*, per altra part, l'alumnat ha buscat respostes en les ombres i en les trames visuals que caracteritzen el món de Tim Burton. Aquí, els límits entre el real i el fantàstic es dissolen en un calder d'expectació i incertesa.

Els estudiants han assumit el paper d'alquimistes visuals, barrejant llum i ombra per recrear les mirades icòniques de “personatges burtonians”. Amb cada pinzellada o fotograma, intenten descobrir les històries ocultes darrere de cada mirada, convertint així la mateixa expressió ocular en una manifestació tangible de l'enigma que els envolta.

Són molt semblants, però són dos termes que tenen un significat que és difícil d'explicar. Potser la principal diferència és el fet que un ENIGMA sí que té un significat que coneixem, però que és difícil d'arribar-hi, en comparació a un MISTERI, que té un significat que desconexem completament, que no entem.

En un camí paral·lel, l'alumnat de *l'Institut Can Oriac* s'endinsa en l'obra d'artistes contemporanis com Joseph Beuys i Marina Abramovic. Aquí, l'enigma es transforma en un espai compartit entre l'artista i l'espectador, una dansa delicada d'ambigüitats i dobles significats. S'insta als estudiants a submergir-se en un acte conscient de cerca i reflexió, prenent el paper d'exploradors que cartografien les ombres a la cerca de conceptes i definicions que puguin llançar llum sobre la naturalesa evasiva de l'enigma.

Tot i que cada institut hagi adoptat la seva pròpia brúixola estètica, ambdós desemboquen en la mateixa riba de preguntes: Et sents observat? Trobes una part de tu mateix en aquesta mirada impenetrable? Ets capaç de desembullar la història que s'amaga darrere la cortina de misteri? En aquest viatge, tant els alumnes com els espectadors queden suspesos en un equilibri delicat entre conèixer i no conèixer, una cruïlla que captura l'essència mateixa de l'enigma que ha servit de *leitmotiv* a les seves exploracions artístiques.

2. SÍNTESI DE LA PROPOSTA

El projecte d'intercanvi ha servit com a laboratori vivencial per abordar diversos aspectes complexos i enriquidors de l'art i l'educació. Tots dos centres, malgrat tenir localitzacions i contextos diferents, comparteixen una passió i enfocament metodològic cap a l'ensenyament artístic i visual. A l'*Institut Ca n'Oriac*, l'exploració va començar amb un enfocament en les percepcions de gènere que sovint són inadvertidament perpetuades en la nostra societat. L'alumnat va decidir emprendre un projecte de vídeo per indagar en les reaccions dels altres, especialment posant en relleu com varien les percepcions basades en el gènere. Aquest exercici no només va servir per identificar i desconstruir certs estereotips, sinó que també va permetre als estudiants desenvolupar una visió crítica sobre les dualitats preconcebudes en la societat.

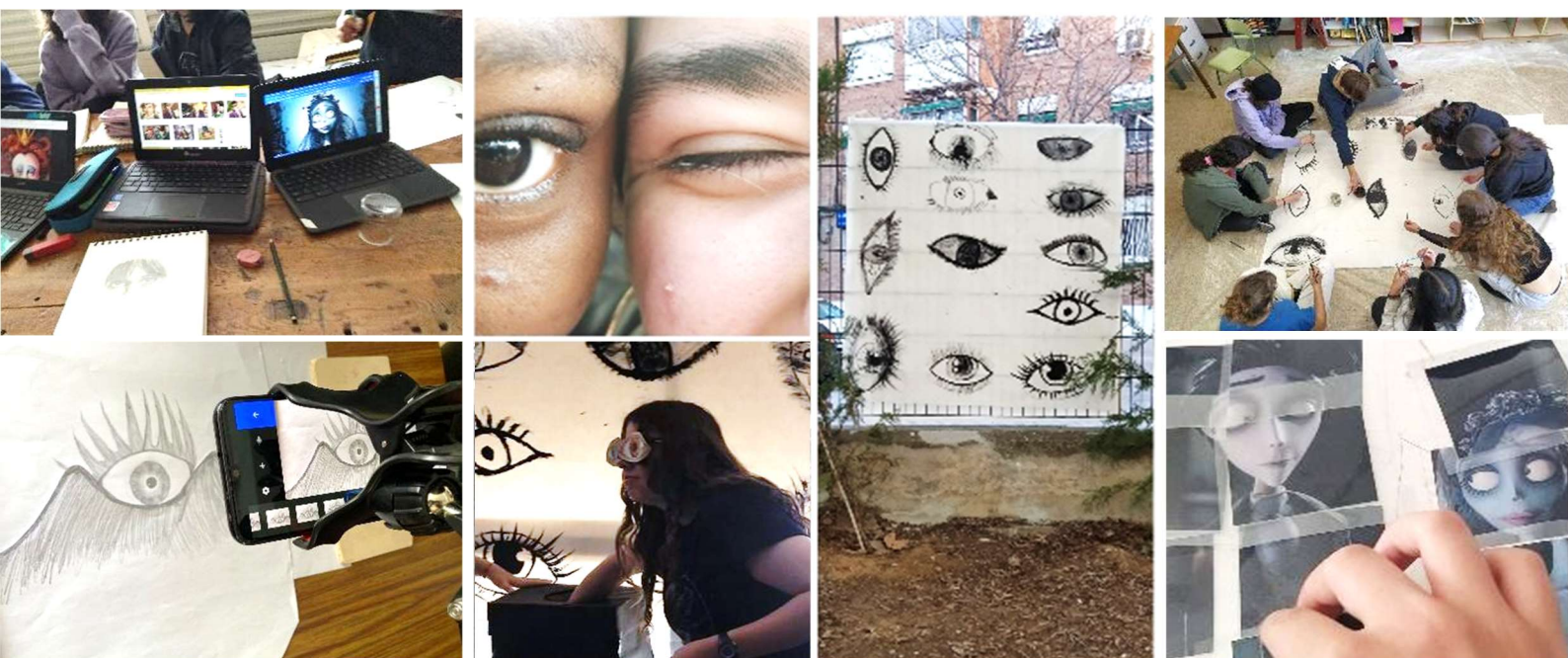

Figura 9. Seqüència d'imatges del procés de treball a l'*Institut Ca n'Oriac*.

Per part seva, a l'*Institut Blanxart*, l'enfocament era descobrir i reflexionar sobre els conceptes d'*Enigma* i *Misteri*. Aquest exercici intel·lectual formava part d'una exploració més àmplia que implicava entendre com incorporar conceptes abstractes en l'art. Es va instar als alumnes a pensar profundament en quins tipus d'objectes, creences o persones, evocaven aquests conceptes per a ells. A partir d'aquí, es va estendre l'exercici a la cerca d'exemples relacionats amb el món de l'art, que reflectissin o ressonessin amb aquests temes. Es van presentar diversos artistes i figures culturals per a aquest fi: Banksy, Lucien Lévy-Dhurmer, i obres com *Miércoles* i *Sherlock Holmes*. No obstant això, va ser l'obra de Tim Burton la que finalment va esdevenir el punt focal del projecte, iniciant una recerca de major envergadura entorn del seu treball i a la idea de com les seves obres sovint es tenyeixen amb elements d'enigma i misteri.

Quan l'alumnat dels dos instituts finalment es van conèixer, van descobrir que, malgrat que els seus enfocaments i temes inicials eren lleugerament divergents, havien arribat a un terreny comú: l'obra de Tim Burton. Aquest punt de confluència va servir com a catalitzador per a una col·laboració més rica i profunda. En el procés d'intercanvi i interacció, tots dos grups van poder compartir i confrontar les seves pròpies comprensions i sensibilitats artístiques, fet que va enriquir el projecte en conjunt.

3. EXPERIÈNCIA

3.1 Desenvolupament de la proposta

L'alumnat de Atelier Brain, Expressió Artística de l'*Institut Ca n'Oriac*, és decidit i pràctic en les nostres posades en comú, fet que ens va permetre conèixer l'autor a través de la seva pràctica artística. *Burton* és un autor que toca diverses disciplines, tot i ser majoritàriament conegut per la seva obra cinematogràfica. Aquesta obra, molt propera al públic jove, destaca per un misteri sempre latent, proper als thrillers, i pel seu embolcallat estètic un tan naïf. Deixant de banda les seqüències màgiques, divertides o terrorífiques, ens vam centrar a pensar per què l'autor fa servir aquella estètica i no altres. L'alumnat, reflexionant sobre la mirada dels altres, va realitzar una sèrie de dibuixos tenint com a referents els personatges de Tim Burton, que mantenen sempre una versemblança entre ells: els glòbuls oculars són simbòlicament desproporcionadament grans, les pupil·les són exageradament petites.

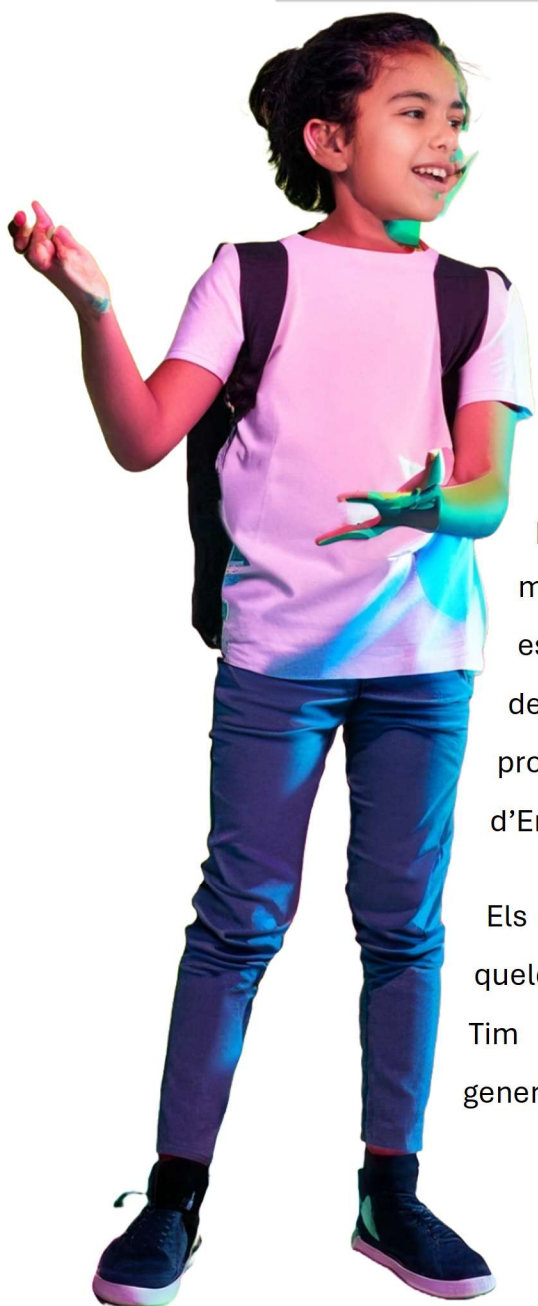
*Un dels primers exercicis va ser **dibuixar els ulls** dels companys, mirant atentament els detalls, la forma, la profunditat i la il·luminació per poder representar-los. Seguidament, vam voler crear un **vídeo representant dues persones cara a cara**, mirant-se fixament, sense perdre's de vista. Després vam analitzar la manera d'expressió i visió, fixant-nos en les pupil·les i la **manipulació que dona la lluminositat i que acaba creant una sensació de terror i una mena de suspens en la persona que ho està veient.***

La forma de representar els ulls de Tim Burton posa l'èmfasi en la mirada i en l'expressió dels personatges. Quina és l'expressió dels personatges? Què ens passa si obrim els ulls i les pupil·les se'ns dilaten? Estem davant d'una expressió de por o de sorpresa. És un mecanisme fisiològic caracteritzat de manera extremada per fer destacar aquest efecte. A partir d'aquestes observacions ens centrarem en la mirada com a objecte de treball i com a procés. Després de veure un vídeo inicial vam passar a fer proves en diversos formats dels nostres ulls i mirades. El què pot semblar visible potser forma part d'allò que no es veu, d'allò ocult. I aquest és l'enigma: dibuixos, pintura col·lectiva, fotografies properes als ulls, collages experimentals... diverses tècniques lliures en l'exploració. En aquest procés vam fer dues trobades en línia amb l'*Institut Blanxart*, ens vam presentar en grup i vam compartir aules i dibuixos. L'alumnat d'aquest institut ens va inspirar amb el seu treball sobre l'obra de Tim Burton, creant un univers on la mecànica escenogràfica els va permetre crear un ambient ple d'incògnites i misteris, atraient l'espectador a través d'allò que no sap que coneix o que no s'espera.

Entre aquest intercanvi també, vam tenir dues sessions per part de la docent Maria Elena Arias, de l'equip de la Universitat de Barcelona, experta en animació. En aquestes sessions vam aprofundir en el moviment, en com es treballa en l'animació tradicional. L'alumnat va aprendre a crear una breu animació a partir de principis bàsics com són l'anticipació i la inèrcia, entre d'altres. L'alumnat de l'*Institut Investigador Blanxart* es va distribuir en grups per fer diferents cerques vers aquest director de cinema. Uns investigarien sobre la seva biografia, altres les característiques que l'identifiquen en les seves produccions i la resta la seva producció cinematogràfica. Seguidament, es van exposar a la classe mitjançant un diaporama, on la major part de l'alumnat van utilitzar el Canva.

Per continuar amb el projecte, es va considerar presentar-nos d'una manera creativa a l'*Institut Ca n'Oriac* de Sabadell, creant un vídeo vinculat amb l'Enigma i el Misteri i connectar-nos mitjançant el programa *Meet* per interactuar i parlar tots junts sobre els següents passos a seguir.

*La mirada per a nosaltres és allò que et transmet més que una paraula, que un color. És aquell sentiment, aquella expressivitat tan característica i tan profunda. Nosaltres comencem aquest tema, treballant principalment els **estils, els colors, les ombres i els degradats dels dibuixos de Tim Burton**. Ens centrem en aquella mirada perduda, infinita, molt profunda. Una mirada fixa, tenebrosa i amb un sentiment d'expressivitat curiós...*

L'Esther Rua, la docent del centre Ca n'Oriac, ens va estar explicant el procés que havien seguit fins llavors. Vam conèixer les obres Joseph Beuys i les performances de Marina Abramovic. Per la nostra part, també vam explicar el procediment que havíem seguit fins a arribar a l'enigmàtic i misteriós cineasta Tim Burton amb les seves produccions amb estètica molt atraient i evocadora per al públic jove com demostra l'aclamada sèrie de Netflix *Wednesday*. Vam decidir profunditzar més en aquest artista per elaborar el projecte d'Enigma i Misteri.

Els dos instituts vam arribar a la conclusió, que la mirada era quelcom que podia induir a un pensament dual. Els personatges de Tim Burton amb els seus glòbuls oculars desproporcionats, generaven emocions d'incertesa i inquietud.

Tot i que algunes propostes eren individuals de cada centre, segons la matèria i curs donat, vam quedar d'acord en realitzar cada un dels instituts, una proposta diferent. Per una banda, pintar l'ull d'un company i endevinar de qui és i el que podia suggerir a observar-lo, i per altra, dibuixar diverses mirades de personatges de Tim Burton, integrant més d'un personatge en un full A3 per reflexionar plàsticament sobre el contingut ocult que pot tenir una o varies mirades.

3.2. Dinàmica conjunta *Ca n'Oriac i Blanxart*

L'*Institut Investigador Blanxart* va proposar fer una trobada física al seu institut, on amb ganes i il·lusió van preparar una sèrie d'activitats vinculades a l'Enigma i el Misteri.

“Vam enfocar-nos en la idea de misteri per crear activitats entretingudes i que fomentessin la cohesió per, al final de l'experiència, donar com a regal a cada alumne una aranyeta feta per nosaltres”.

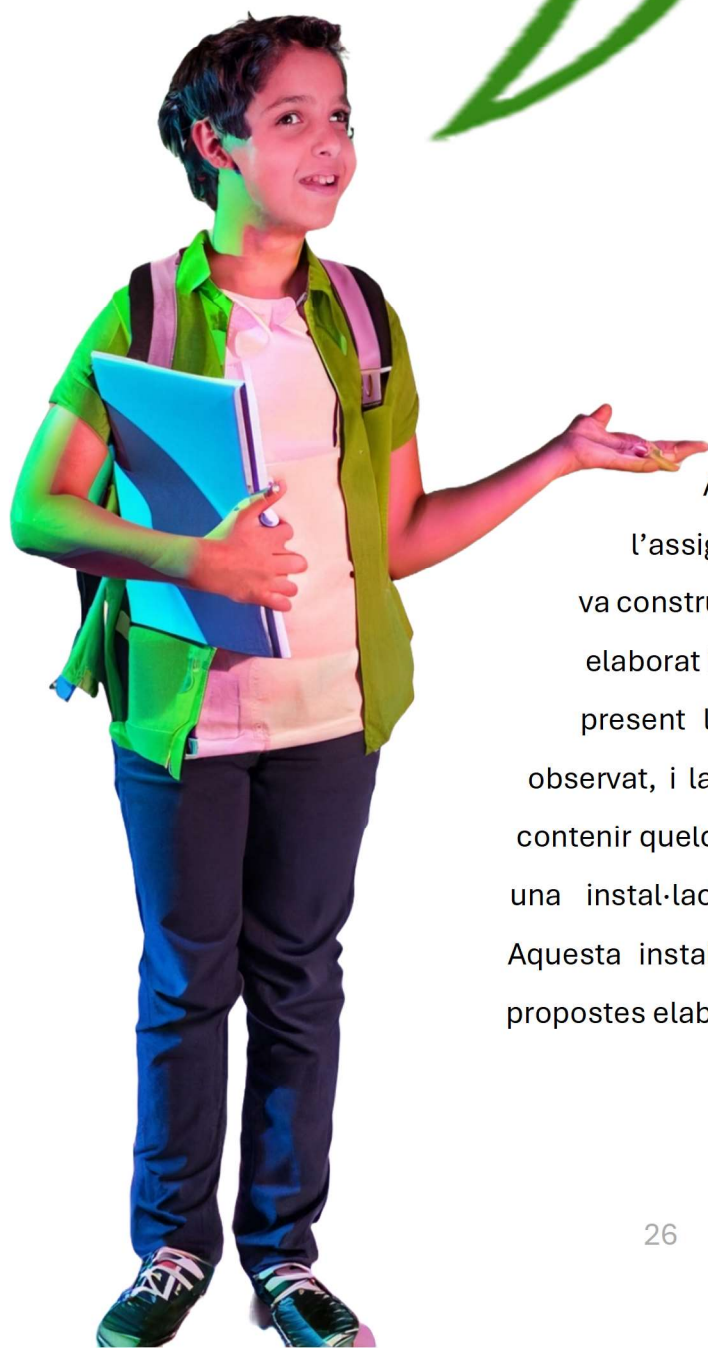
L'alumnat de 1r de Batxillerat Artístic de l'*Institut Investigador Blanxart* va rebre els companys i companyes amb una preparada escenificació teatral, ens vam preparar un recorregut ple de jocs i endevinalles, amb una estètica fosca, neogòtica pretesament juganera i enigmàtica, cosa que va sorprendre a l'alumnat i els va fer gaudir d'un moment preparat per a ells i elles amb cura i delicadesa. L'activitat es va portar a terme a l'aula de dibuix, totalment transformada per les escenificacions, on l'alumnat va poder gaudir d'un recorregut terrorífic.

4. DISCURS EXPOSITIU

El projecte conjunt entre els dos instituts va confluïr en un diàleg sinèrgic entorn la temàtica d'Enigma i Misteri, centrant-se en la mirada com a principal *leitmotiv*. Des de *Ca n'Oriac*, l'exposició es va convertir en un escenari d'observació activa que convidava a explorar múltiples tècniques artístiques, subratllant la importància de l'acte de veure i ser vist. *“La motivació per continuar creant per a l'exposició entre instituts va ser molt engrescador. El motiu de la nostra exposició s'havia convertit en el procés de la mirada en l'observació, a través de la plàstica i de l'expressió activa. I per això, l'exposició es va convertir en una invitació a observar-nos, a mostrar com treballem, amb quines tècniques. La mirada com a Enigma i projecte”.*

D'altra banda, a l'*Institut Blanxart*, l'exposició es va enfocar en la mirada com un acte d'observar i ser observat i, tanmateix, es va aprofitar el contenidor, la caixa, com un element que pot albergar alguna cosa misteriosa.

Les activitats eren divertides, sobretot la de les caixes misterioses, on algunes persones van fer un salt de sorpresa al tocar el que hi havia dins. Aquest intercanvi artístic ha estat interessant, m'ha agradat el fet de conèixer a persones d'un altre centre treballant activitats artístiques relacionades amb Tim Burton.

A l'*Institut Blanxart*, es va treballar des de l'assignatura de *Comissariat d'Exposicions*. Es va construir la idea de com es volia presentar tot allò elaborat i après del projecte Enigma i Misteri. Tenint present la mirada, com a acte d'observar i ser observat, i la caixa, com a element que guarda o pot contenir quelcom misteriós, es va decidir portar a terme una instal·lació amb aquests elements esmentats. Aquesta instal·lació seria com un recull de totes les propostes elaborades a l'Institut.

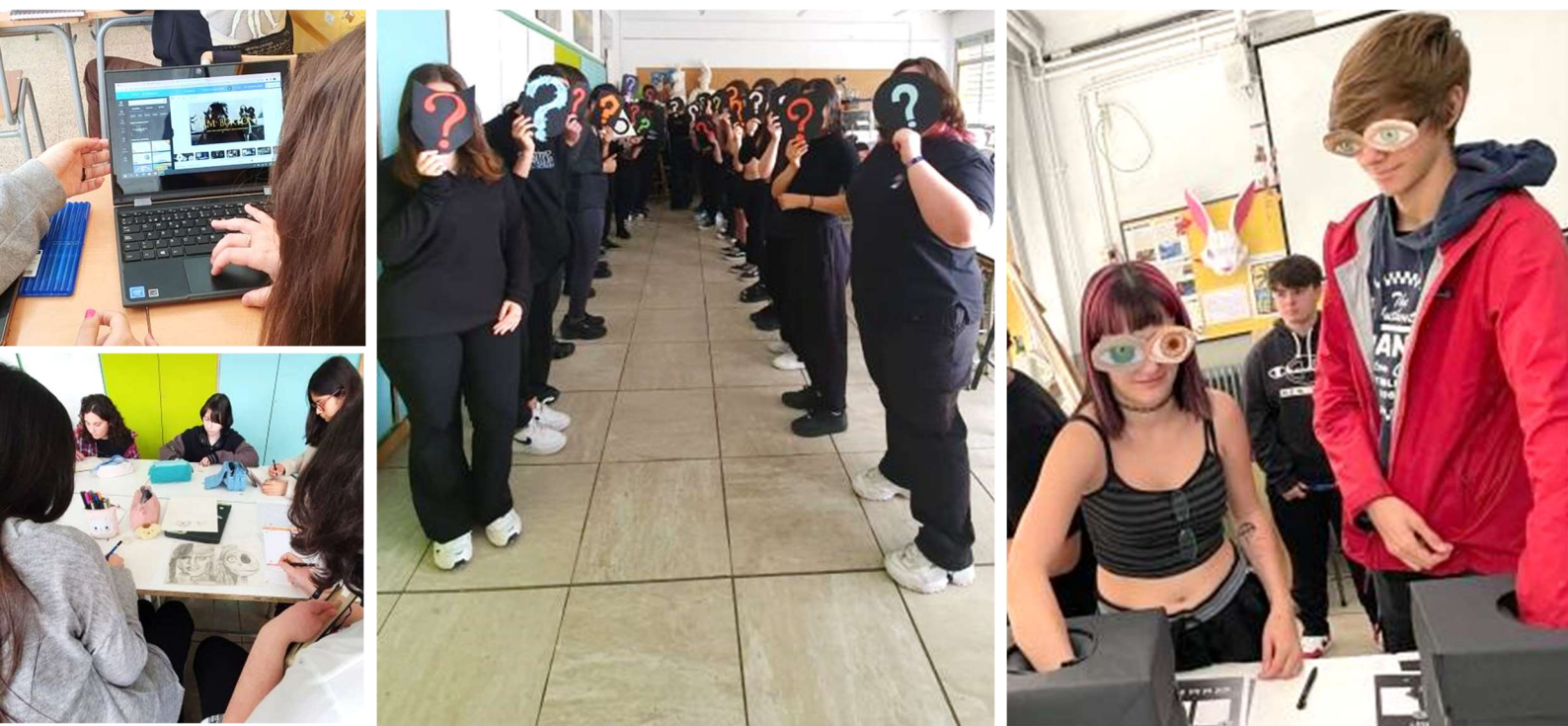

Figura 10. Seqüència d'imatges del procés de treball a l'Institut Investigador Blanxart.

5. RESOLUCIÓ?

Situats al Campus de Mundet, l'estudiantat es va trobar en una gran esplanada asfaltada, envoltats per la majestuositat d'una muntanya entapissada de boscos de pi. A la distància, les rondes funcionaven com una vena polsant de la ciutat i, més enllà, la silueta de Barcelona es difuminava en la immensitat del mar.

Elena. —Vaja, quina experiència més flipant, no? Qui s'hauria imaginat que la mirada podria ser tan complexa.

Núria. —No només és el tema, és com tot això ens fa pensar d'una manera tan diferent. La meva experiència ha sigut molt bona, divertida i he après com un mateix tema pot ser interpretat de maneres molt diferents depenent de la persona i el punt de vista. Les activitats que hem fet han estat molt bé.

Ignacio. —Clar que sí! Em va flipar tot el que vam aprendre sobre Tim Burton. Però el que més em va agradar és veure com cada centre ha abordat el tema de l'Enigma i el Misteri des del seu propi angle. Aquest projecte ha sigut una experiència llarga i plena d'aprenentatges.

Gerard. — Això del misteri és clau. És com si abans veiéssim les coses d'una forma i ara les veiem d'una altra. Com si haguéssim posat unes ulleres que ens permeten veure més enllà del que és evident.

Marta. — I què us va semblar l'angle de Ca n'Oriac sobre la luminescència, la claror i la foscor? Això va afegir tota una altra dimensió al projecte. Va ser superinteressant, com una mena de viatge d'un extrem a l'altre del que significa mirar. És com una altra capa al misteri.

Albert. — Sí, i també aquesta cosa de com ens sentim quan mirem l'espai exterior i l'espai interior. Vaig trobar això realment guai. És això, com que la mirada pot ser tant un joc com una incògnita, mai acabes d'entendre-ho del tot. Però això és el que el fa tan interessant! Tal com l'enigma etern de la mar, que sempre canvia, però mai deixa de ser la mar.

En el teixit de la realitat i la ficció hi ha fils que, tot i no representar els fets tal com van succeir, capturen l'essència del que podria haver estat, del que va ser après o descobert. Aquest diàleg, encara que sigui un constructe de la imaginació, busca reflectir la veritat més profunda de l'experiència d'aquests joves exploradors. Prestar atenció als nostres protagonistes, més enllà de les simples lletres que podrien passar desapercebudes, conformen una paraula que encapsula l'essència de la seva recerca. Cada lletra és un pilar, un element que contribueix a un significat més gran, un trencaclosques que no sempre és evident. Com els misteris més apassionants, aquest també té capes ocultes, significats que es desvetllen només a l'observador més atent, deixant sempre espai per a la sorpresa i la imaginació.

Figura 11. Exposició al claustre de l'edifici Llevant al Campus Mundet de la UB.

NOMESSIBLE

Muntsa Amigó Olmos / *Institut Escola Pepa Colomer* (El Prat de Llobregat)

Esther Serramià Sánchez / *Institut Escola Pla de l'Avellà* (Cabrera de Mar)

1. INTRODUCCIÓ

L'*IE Pla de l'Avellà* és un centre educatiu públic que inclou les etapes d'educació infantil, primària i secundària i que està situat a Cabrera de Mar, al Maresme (Barcelona). Un centre en el que l'art està prenent importància per acompanyar l'alumnat al llarg de la seva escolaritat, per ajudar-los a créixer, a ser sensibles a l'entorn i a fomentar un esperit crític que els ajudi a créixer com a persones. L'alumnat del centre que ha participat en aquest projecte han estat els dos grups de cinquè de primària, que estaven treballant a l'aula la història i que durant aquest, ha mostrat interès pels misteris de l'antiga civilització egípcia i els seus enigmes.

Figura 12. Cerquem connexions amb l'alumnat.

L'*Institut Escola Pepa Colomer* neix el 2014 al Prat de Llobregat sota el lema Junt@s aprenem a aprendre creant i representant. Junt@s fa referència a que formem part de la Xarxa de Comunitats d'Aprenentatge, Aprenem a aprendre i què aprenem través de metodologies actives, i creant i representant fa al·lusió a que desenvolupem un projecte singular artístic on la convivència amb agents artístics externs forma part del dia a dia del nostre Institut Escola.

Un gran ventall de llenguatges artístics són presents al nostre projecte per tal de garantir l'accés a la cultura i millorar la convivència i la cohesió social a través de l'art. També ens estem formant per aconseguir que l'aprenentatge basat en processos artístics sigui un mitjà per a millorar els aprenentatges i la motivació dels nostres infants i garantir l'èxit escolar.

Aprendre a aprendre, alhora que a ser i a conèixer en comunitat, és el nostre objectiu. Per això ens vinculem a través de diferents propostes amb el nostre entorn proper i com és el cas del Projecte *Creative Art Interchange*, també amb una comunitat més àmplia, que ens apropiem a companys i companyes d'altres realitats i ens faci sentir part d'un món que està a les nostres mans conèixer i transformar per crear una societat on els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU siguin una realitat.

Figura 13. La connexió com a vehicle per afavorir la creativitat.

Aquest curs ha participat en aquest projecte l'alumnat de la comunitat de grans, integrada pels nivells de cinquè i sisè de primària.

Els dos centres hem pogut col·laborar de forma puntual al llarg del projecte amb l'Escola *H.B. González Personalized Learning Academy*, un centre públic d'educació primària del districte de Dallas, Texas (EEUU).

Aquest curs el tret de sortida del projecte ha estat el concepte d'ENIGMA o MISTERI. Ambdós centres hem reflexionat al voltant d'aquestes dues paraules i creat un itinerari de treball que a

mesura que es va desenvolupant amb el nostre alumnat va generant noves preguntes i oportunitats per indagar i fer noves descobertes.

A l'*IE Pla de l'Avellà* iniciem el procés de treball entenent el concepte d'Enigma, com quelcom que desconeixem per manca d'informació, però que no és desconegut per a tothom i que fent algun tipus d'investigació o indagació, en podem treure l'entrellat.

L'*IE Pepa Colomer* recorrem al diccionari. Hi diu que un enigma és una persona o cosa difícil de definir, d'explicar i de conèixer a fons. Amb aquest projecte es generarà un procés de treball que suposa una oportunitat per definir-nos, explicar-nos i conèixer-nos a fons.

2. SÍNTESI DE LA PROPOSTA

2.1. Referents de la proposta

A mida que avança el projecte, l'alumnat de l'*IE Pla de l'Avellà* descobreix alguns enigmes relacionats amb els jeroglífics egipcis. Observant l'entorn proper, l'alumnat s'adona que els símbols amb intenció comunicativa segueixen utilitzant-se en l'actualitat. Hem vist el mural de jeroglífics actuals creat per Anthony Lee a Memphis (Tennessee, EEUU). A partir d'aquesta obra, l'alumnat fa una petita recerca en el seu entorn i troba simbologia que es pot descriure com a jeroglífic en diferents entorns: ús de símbols al teclat dels ordinadors, les emoticones dels telèfons mòbils, els símbols al·lèrgens de les cartes dels restaurants, els senyals de trànsit, els símbols del tauler de control dels vehicles o els símbols creats per identificar els objectius de desenvolupament sostenible, entre d'altres.

Hem treballat referents com **Anthony Lee, Silvia Pérez Cruz, Maria Lai, John Koenig** i els **Quilts** de diferents llocs i èpoques.

Ambdós centres ens nodrim de la cançó *Nombrar es imposible* de la Sílvia Pérez Cruz per aprofundir en el poder de la paraula i a l'IE Pepa Colomer ens enriqueim de les pràctiques d'art relacional de la Maria Lai i dels seus llibres brodats. El diccionari creat per en John Koenig, les cites de pensadors com Sòcrates i molts d'altres van alimentant les reflexions de l'alumnat en aquesta fase del procés.

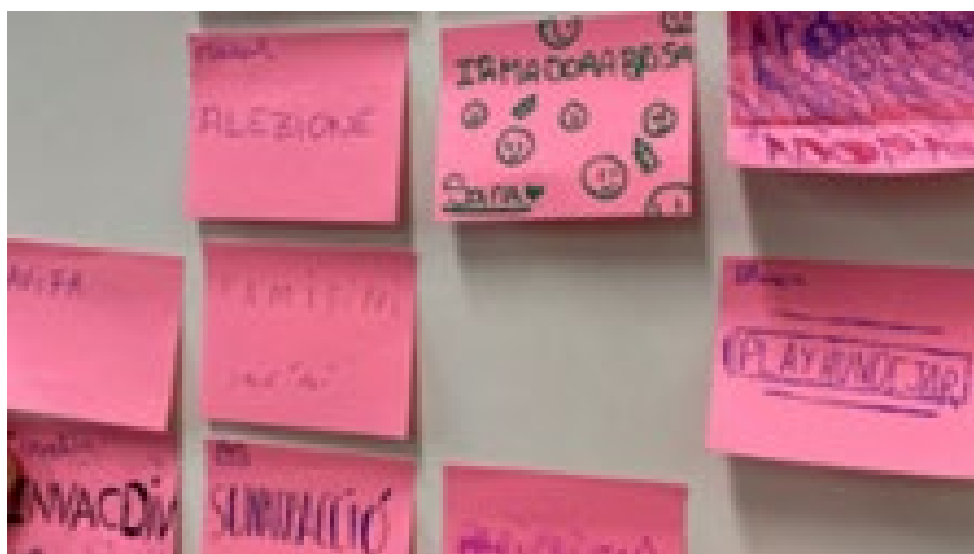

Figura 14. Les paraules ajuden a connectar.

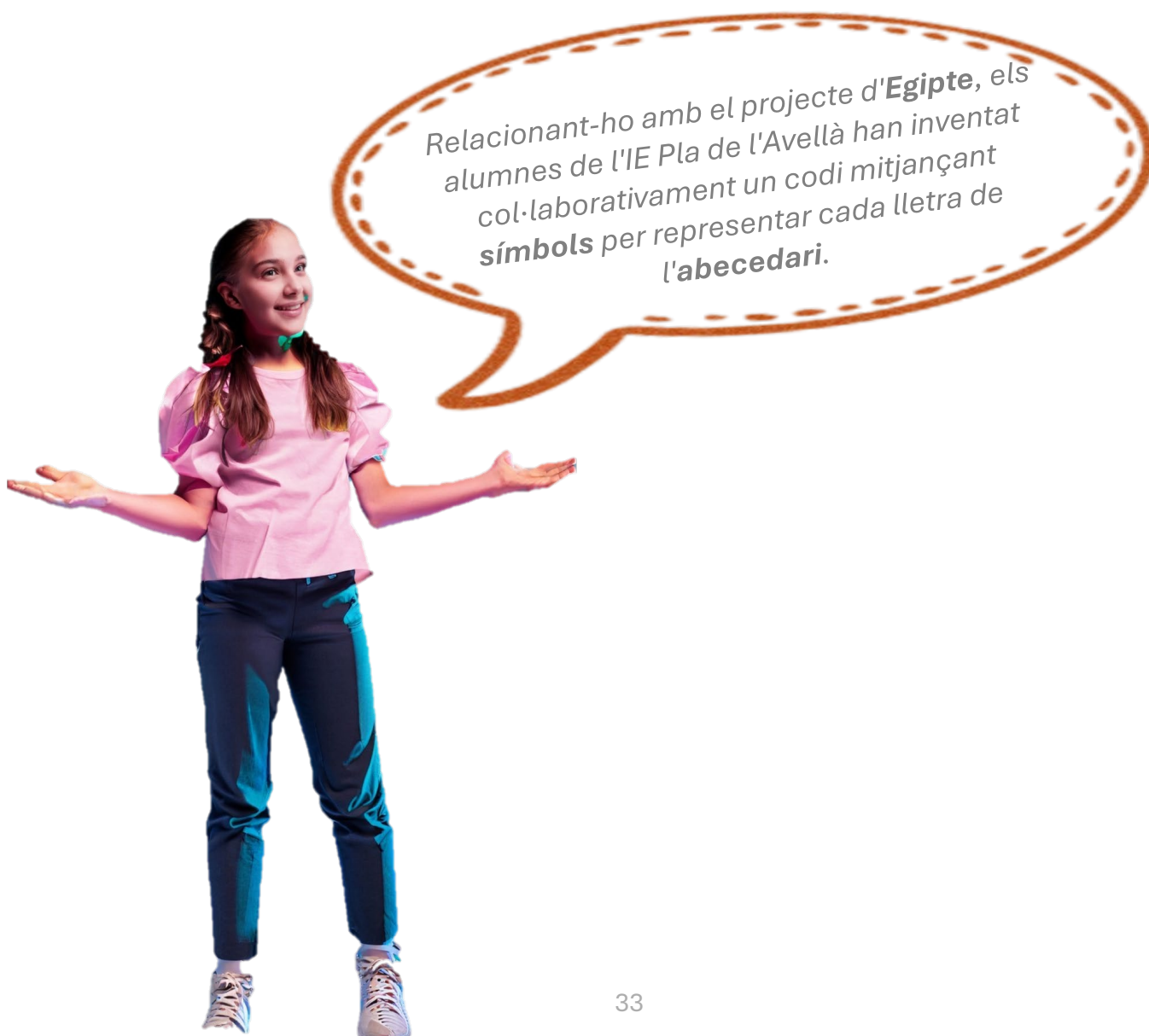
A l'IE Pepa Colomer ens inspirem en els *quilts* dels esclaus afroamericans per expressar com les paraules ens connecten, ja que van dissenyar codis secrets en els seus *quilts* per poder fugir de l'esclavitud. Nosaltres també creem un codi a través de paraules inventades que ens dóna la possibilitat de connectar-nos gràcies a les definicions compartides.

2.2. Idees inicials per a desenvolupar un projecte artístic amb l'alumnat

L'alumnat de les diferents escoles han gaudit d'espais de reflexió sobre la importància de les paraules i anomenar coses perquè es puguin compartir. El diàleg entre professorat també ha estat molt estimulant i enriquidor ja que ens permet buscar connexions entre les nostres propostes. Aquest diàleg ens ha donat l'oportunitat d'anar més enllà en el disseny dels nostres processos de treball.

Els infants han vist la necessitat indispensable que la gent entengui el codi de comunicació perquè sigui eficaç. El professorat va sentir la necessitat de trobar una ressonància comuna per generar un espai de reflexió dins del procés de treball de cada centre. La cançó *Nombrar es impossible* de Sílvia Pérez Cruz ens ha ajudat a reflexionar sobre les paraules i fins on poden arribar.

A partir d'aquí, hem creat una petita xarxa de col·laboració per elaborar una creació conjunta, que es va materialitzar el dia de presentació mitjançant una acció performativa.

2.3. De les diferents visions a la proposta definitiva

Els alumnes de l'*IE Pla de l'Avellà* s'han centrat a crear aquest codi. En relació al seu projecte d'Egipte, han creat el seu propi papir amb materials moderns: una base de paper bàsic, vetes de cotó i una barreja d'aigua amb cola i cafè soluble per donar consistència i un color envellit a les seves creacions. Un cop fets aquests papirs, utilitzen el codi que han creat per escriure paraules en format jeroglífic de les coses importants descrites pels alumnes de l'*IE Pepa Colomer*.

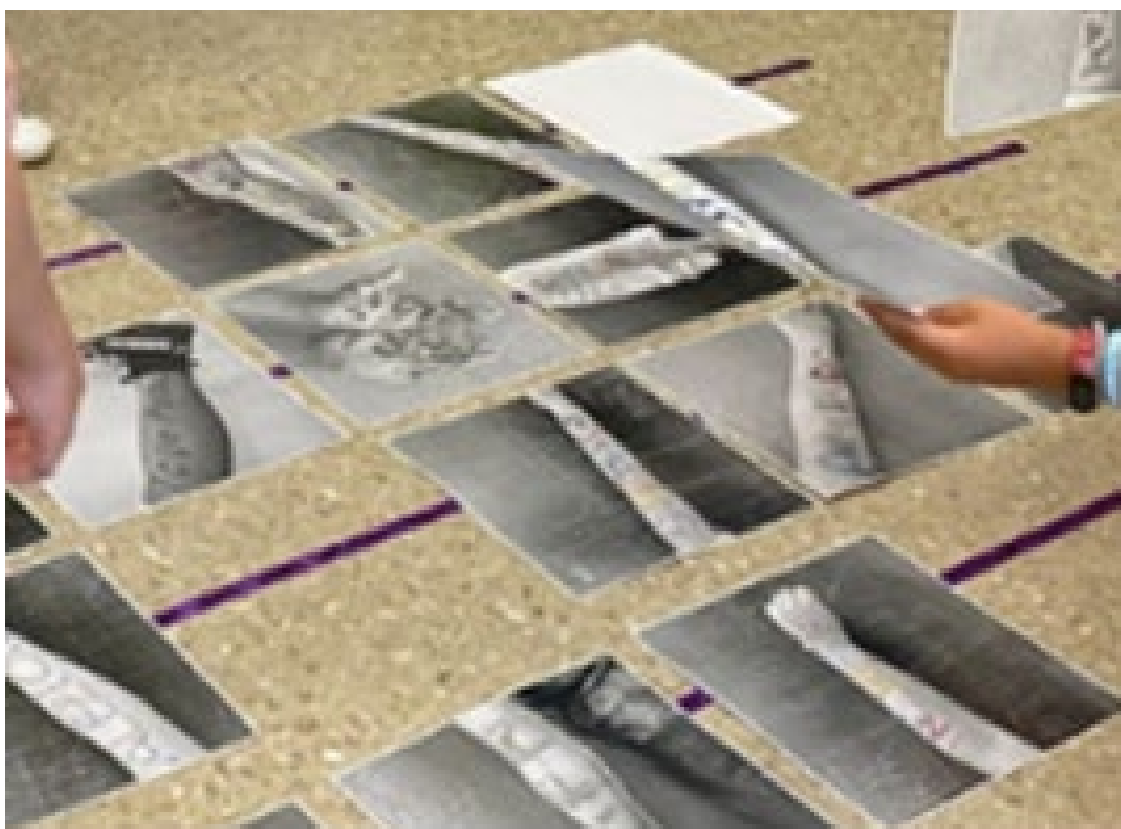

Figura 15. *Procés de construcció del Quilt comunitari.*

L'*IE Pepa Colomer* ha aprofundit en la importància de les paraules per comunicar-nos amb nosaltres mateixos i amb els altres. Han descobert que el llenguatge és un codi que, quan es comparteix, acostava les persones i ens fa sentir menys sols perquè a través de les paraules podem connectar amb les nostres emocions i les dels altres.

3. EXPERIÈNCIA

3.1. Fase Inicial. Descobrint la paraula

El diccionari diu que un enigma és una persona o cosa difícil de definir, d'explicar, de conèixer a fons. Amb aquest projecte des de l'*IE Pepa Colomer* hem definit, hem explicat i ens hem conegut a fons: què és un moment important, per què el considerem important comparat amb d'altres, què el fa important i què recordem dels moments importants.

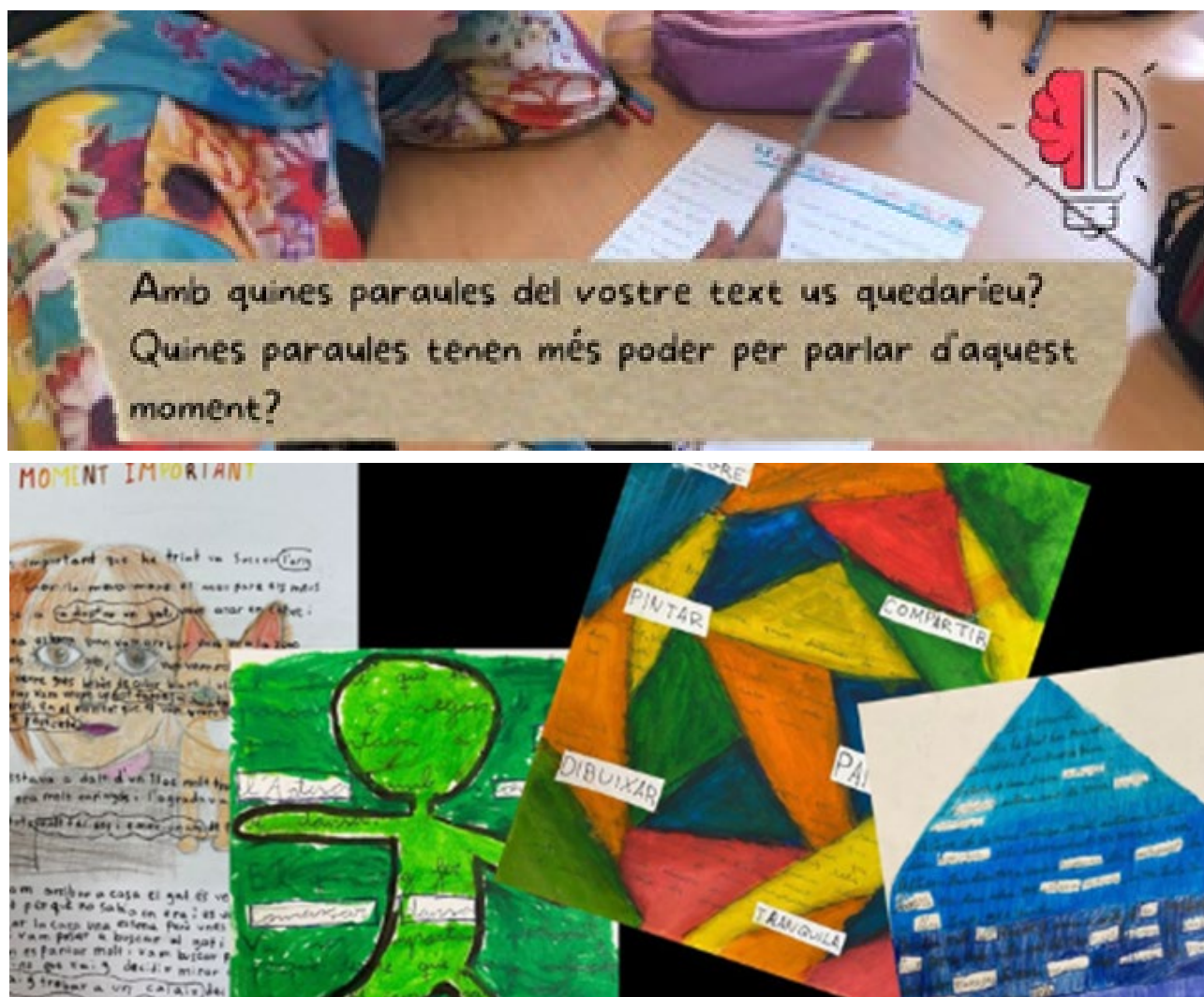

Figura 16. Descobrint les paraules i generant un Tsunami de paraules amb elements visuals.

Ens vam entrevistar per a compartir les nostres reflexions i les vam documentar en nombrosos àudios. I, després de compartir-ho, cada grup va crear una definició de MOMENT IMPORTANT recollint el que s'havia comentat. També vam pensar en un moment important per nosaltres i vam triar una paraula que el resumís. Les vam dir totes seguides com un tsunami de paraules. Vam narrar el nostre moment important. Ens vam ajudar d'una base d'orientació i vam anar en compte a l'hora de triar les paraules.

Després, la Sílvia Pérez Cruz ens va donar més elements per reflexionar amb el seu tema *Nombrar es imposible*. Vam mantenir un diàleg al voltant d'aquesta pregunta tan misteriosa. El següent pas en el nostre procés va ser el REPTE de triar les paraules del nostre text que consideràvem més poderoses. Les vam fer visibles a través de la tècnica *Blackout Poetry*. Amb aquesta tècnica vam convertir el nostre text narratiu en un text poètic que vam compartir llegint-lo. Així, vam passar de dir a transmetre.

3.2. Fase Inicial. Descobrint la paraula

Un cop vam haver experimentat amb la importància de les paraules, vam debatre si estàvem d'acord o en desacord amb aquesta afirmació: totes les llengües tenen les mateixes paraules. Vam reflexionar al voltant d'aquest interrogant amb els coneixements que teníem. Després vam confirmar que no, que cada llengua té les paraules que són importants per la cultura on han sorgit. Per això, quan una llengua mor, també ho fa la cultura d'un lloc. I vam crear el nostre vocabulari multilingüe i pluricultural per tenir-lo present a la classe i sumar paraules per expressar-nos.

Un altre dia vam conèixer a John Koenig i el seu *Diccionari de les emocions fosques*. Ell es sentia molt sol quan es sentia d'una manera que no hi havia cap paraula a la seva llengua per descriure aquesta sensació, com si fos l'únic ésser humà que s'ha sentit així alguna vegada. Amb ell vam descobrir que no hi ha cap emoció fosca quan existeix una paraula per definir-la. Imatges i altres afirmacions ens van acompanyar per continuar reflexionat al voltant de la importància de les paraules.

Figura 17. *El nostre vocabulari*

Coneixeu la faula de *Els tres filtres de Sòcrates*? Vam fer un joc de rols amb aquesta faula i vam intentar fer cas del que ens diu: si volem dir una cosa que ni és certa, ni bona, ni útil, millor no dir res. Vam descobrir instal·lacions artístiques on la roba parlava. Diversos artistes l'havien fet servir per a despertar preguntes en la gent. *Les paraules ens vesteixen, tria bé el teu outfit!* Amb aquesta premissa vam crear una instal·lació per la Diada de Sant Jordi on convidàvem a tothom a pensar sobre la importància de triar bé les nostres paraules.

Figura 18. Instal·lació artística *Les paraules ens vesteixen, tria bé el teu outfit!*

L'obra de la Maria Lai ens va portar a pensar sobre com ens poden ajudar les paraules a connectar entre nosaltres. A partir de conèixer una obra seva d'art relacional nosaltres vam fer visible com les paraules ens connecten. Cada grup va pensar com materialitzar aquesta connexió fent servir com a vehicle les paraules àncora del seu *BlackOut Poetry*.

Figura 19. Utilitzant les paraules per connectar-nos.

Figura 20. Experimentant amb el nostre BlackOut Poetry per preparar l'exposició.

3.3. Fase Final. Les paraules ens connecten. Compartim codis. Ens connectem.

Inspirats per l'obra d'en John Koenig vam crear una paraula per descriure el nostre moment important tot fent servir les paraules àncora del nostre moment important i també les d'altres llengües que havíem descobert. Així vam aprendre què vol dir l'etimologia d'una paraula, perquè totes les paraules tenen la seva història. També en vam fer una definició. Les paraules ens vesteixen en sentit figurat. Nosaltres ens vam vestir amb les paraules en sentit literal! Cadascú va triar una manera de vestir-se amb la seva paraula,

per tal d'identificar-nos més amb ella. Ho vam fer amb els recursos que teníem a l'abast i després ens vam fer fotografies.

A Anglès vam treballar el conte *The Patchwork Path*, on vam descobrir que els *quilts* que feien els esclaus afroamericans eren un codi secret que ells sabien llegir i així podien escapar de l'esclavitud buscant una vida de llibertat. Vam donar textura visual a les nostres imatges amb la tècnica del brodat, per cridar l'atenció sobre la nostra paraula i reforçar el seu significat.

Recuperant la idea dels esclaus afroamericans, vam crear un *quilt* comunitari i ens vam connectar a través de la paraula. Ens vam dir la definició de les nostres paraules i un cop compartit el codi, vam resoldre l'ENIGMA. Com ens poden les paraules ajudar a connectar? Nosaltres hem descobert que tenint-ne moltes i compartint significats. I així és com cada grup va crear el seu *quilt*! Aquests *quilts* i les frases que vam crear per fer reflexionar sobre la importància de les paraules i el seu ús, els vam instal·lar a l'exposició del claustre. El codi que van crear els company@s de l'IE Pla de l'Avellà per escriure les paraules inventades que apareixen a les nostres imatges, completa la idea de la importància de conèixer el codi per a poder ser compartit.

Figura 21. Exposició a l'IE Pla de l'Avellà

3.4. Recull de materials treballats a l'I.E. Pla de l'Avellà²

THE MYSTERIES OF EGYPT

Les primeres activitats es dissenyen amb l'objectiu de despertar la curiositat i que es facin preguntes.

Fem un cercle de paraula on l'alumnat comparteix amb el grup què és un moment important. S'adonen que les emocions formen part dels nostres moments importants i fem pluja d'idees d'aquelles paraules clau.

Compartir el codi és important per comprendre'ns entre nosaltres, ho hem vist molt clar en realitzar la *Mystery Classroom*. Col·laborem per descobrir el misteri entre tots: qui és a l'altra banda de la pantalla?

Observem diverses imatges on apareixen jeroglífics, fem hipòtesi sobre el que representen.

Tot seguit, llegim alguns textos on ens expliquen el gran enigma dels jeroglífics egipcis.

Descobrim l'art modern amb jeroglífics d'Anthony Lee.

I ens adonem que els jeroglífics, en certa manera, encara formen part de la nostra forma de comunicar-nos.

Decidim crear un codi entre tots, treballem en equip i ens posem d'acord en un codi únic que sigui conegut per tots.

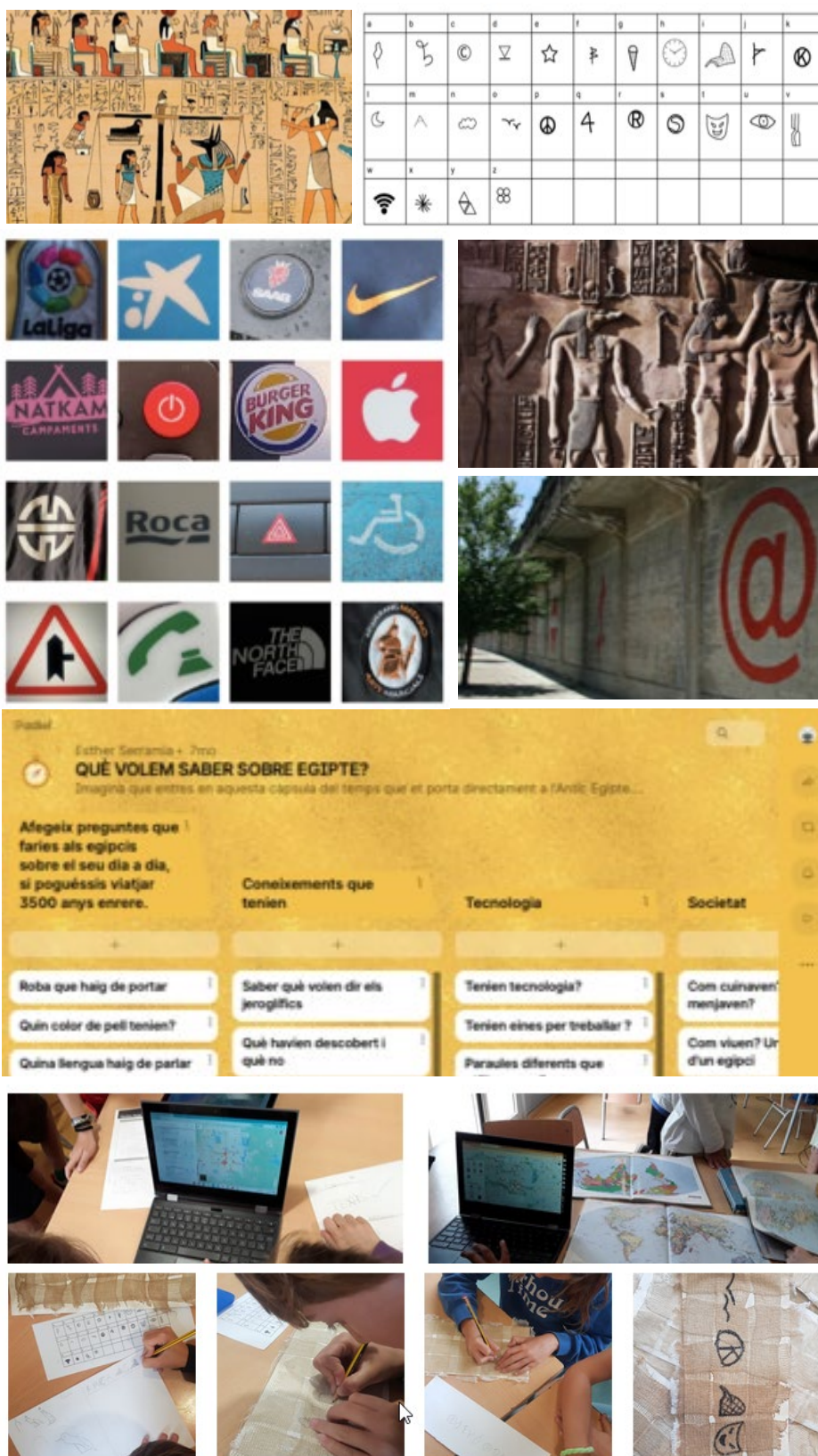

Figura 22. Descobrint Egipte i els sistemes de codificació a l'I.E. Pla de l'Avellà.

^{2 2} Enllaç al web del projecte: <https://sites.google.com/iepladelavella.cat/creative-art-interchange>

4. DISCURS EXPOSITIU

A l'IE Pepa Colomer per crear el discurs expositiu ens vam preguntar quines reflexions volíem despertar en les persones que passessin pel claustre. Vam estar d'acord en que era important crear un impacte per cridar l'atenció del públic. Per això vam decidir un format gran i mostrar totes les imatges, ja que primer va ser *La paraula i jo* i després *La paraula i nosaltres*, en un procés de treball que cercava connectar-nos a través d'aquesta. Vam imprimir les fotografies en blanc i negre per tal que les paraules es fessin més importants gràcies al brodat en color que els hi donava textura visual. Les vam agrupar seguint el concepte de *quilt*, cada grup com va decidir.

També vam voler instal·lar les samarretes amb les frases que convidaven a la reflexió, ja que va ser molt difícil per nosaltres treballar amb la metàfora verbal i visual alhora i vam considerar que allò que et fa petar el cap convida a pensar i la gent es sorprendria de veure roba estesa allà al mig, així que s'hi fixaria.

Figura 23. Racó expositiu de l'IE Pepa Colomer instal·lat al Campus Mundet UB.

Vam compartir l'espai expositiu amb els jeroglífics de l'IE Pla de l'Avellà, fet que reforça la idea de codi. Eren impossibles de llegir si el codi no era compartit. Va ser molt interessant veure les nostres paraules, que empraven el nostre alfabet, però que t'havies de preguntar per la seva definició per a poder-les entendre i tenir al costat les mateixes paraules però en un codi completament diferent. Al final, el resultat per a l'espectador era el mateix, és important compartir significats per poder-nos connectar a través de la paraula.

Figura 24. Diàleg expositiu dels dos centres al muntatge expositiu instal·lat al Campus Mundet UB.

5. CONCLUSIÓ

L'intercanvi entre centres ens ha aportat un diàleg molt enriquidor entre els docents, donat que quan intentes crear connexions has de compartir significats, fet que alhora era l'objectiu del procés de treball desenvolupat.

Cada centre ha articulat l'intercanvi entre els infants en funció de les seves necessitats i possibilitats. A l'IE Pepa Colomer ens hem connectat amb l'alumnat de Dallas amb la complicitat de la mestra de llengua anglesa, fent intercanvi de *Padlets* i *PenPal Letters* per a millorar la competència en aquesta llengua a partir d'un context real i significatiu. Amb l'IE Pla de l'Avellà ens hi hem connectat establint un compromís de treball, en el qual nosaltres havíem d'enviar les nostres paraules inventades en el temps establert per a que els dos centres es connectessin en un determinat moment del procés. Aquest fet va marcar el ritme de treball, però li va conferir una dimensió que desbordava el treball a l'aula i que després vam poder veure materialitzada el dia de l'exposició.

En un determinat moment vam compartir el ressonant del tema de la Sílvia Pérez Cruz i al final del procés, el vam recuperar el dia de la presentació al Campus Mundet per generar una acció performativa que feia visible la connexió entre els dos centres. Cada un va assajar per separat que un@ alumn@ deia des de la tarima de l'Auditori “*Nombrar es impossible*” i la resta d'alumnat assegut li responia “*Pero puede ser bello intentar lo impossible*”. Aquesta afirmació estava extreta de la part narrada del tema de l'artista.

Com sempre queden coses al sac, ens ha quedat pendent un contacte amb l'artista, en el qual li puguem mostrar el nostre procés de treball i intercanviar preguntes en un diàleg que faci arribar el nostre projecte una mica més enllà i ens connecti amb aquest món del qual volem vivenciar que en

som part activa i que tenim la capacitat de generar i transformar per millorar la convivència. En aquest cas, a través del poder de la paraula.

D'altra banda, l'alumnat de l'IE Pla de l'Avellà participà en una Mystery Classroom amb l'escola de Dallas. Aquesta activitat es va dur a terme amb la col·laboració de la mestra d'anglès, llengua que serveix com a codi compartit entre els dos centres. D'aquesta manera aconseguim dos objectius: per una banda fer veure a l'alumnat la importància de conèixer i compartir un codi quan ens comuniquem entre nosaltres, d'altra banda conèixer una de les escoles amb qui col·laborem en aquest projecte. Va resultar una activitat molt engrescadora i motivadora per l'alumnat i que provoca gran interès de conèixer més l'alumnat, el seu entorn i la seva cultura. Per aquest motiu es comparteix un *Padlet* amb informació del nostre centre i a partir d'aquí s'inicia un intercanvi de cartes que propicia l'ús de la llengua anglesa per a comunicar-se.

Figura 25. Moments de comunicació i d'intercanvi entre l'IE Pla de l'Avellà i el centre de Dallas.

5.1. I l'alumnat què en diu?

Al final del procés vam mantenir un diàleg on ens vam preguntar què era el que més ens havia agradat, el que més ens havia costat, què havíem après o descobert i per a què pensàvem que ens podria servir tot això, tal com fem els últims minuts de cada una de les sessions d'educació artística plàstica i visual.

Molt@s van coincidir en el fet que els havia agradat experimentar amb diferents processos de treball com per exemple l'art relacional, l'art tèxtil, pensar a partir de paraules de filòsofs, la creació de paraules, inventar el seu propi vocabulari i crear un quilt relacionant-se a través de la paraula. També els va agradar col·laborar amb altres escoles a les sessions de llengua anglesa, aprendre a

brodar diferents tipus de puntades, pensar com vestir-se amb les paraules inventades i com fer se la fotografia, narrar el seu moment important i relacionar-se a través de les paraules del seu moment important.

Apuntaven que els va costar triar les paraules àncora i claus per a crear el seu *BlackOut Poetry*, triar les paraules per narrar el seu moment important, sobretot si era trist, crear la paraula inventada, decidir quin era el seu moment important, aprendre a brodar, brodar sense bastidor sobre tela, fet que ens va portar a brodar sobre fotografia i seguir un ritme de treball que permetés acabar el projecte i donar les paraules als company@s de l'IE Pla de l'Avellà a temps perquè les poguessin traduir al codi que havien creat inspirats en els jeroglífics treballats. Escriure cartes als company@s de Dallas en anglès també va ser tot un repte!

Quan vam parlar sobre què havien après o descobert, molt@s van recordar la faula dels 3 filtres de Sòcrates, ja que els feia pensar en els malentesos que a vegades sorgeixen. També van prendre consciència que les paraules els ajuden a relacionar-se entre ell@s i els connecten. Van recordar que les paraules ens vesteixen i que fer servir les adequades ens ajuda a connectar-nos de manera positiva. Algun@s van recordar que totes les llengües no tenen les mateixes paraules perquè usen les que són importants per la seva cultura i que havien descobert què és un *quilt* i que els *quilts* dels esclaus afroamericans amagaven un codi.

També vam compartir per què ens podia servir tot això, i es van expressar que per poder posar paraules als moments importants, per entendre's millor a ell@s mateix@s i poder-se explicar les coses que els hi passaven. També per anar més amb compte amb el que deien per què les paraules ens defineixen i poden servir per fer el bé o fer el mal. Van estar d'acord amb el fet que haver après noves paraules els podia ajudar quan tinguessin converses importants per poder comunicar-se millor.

I quan vam pensar una frase per concloure la presentació a la Universitat de Barcelona, van voler dir a la resta de company@s de l'auditori que pensessin molt a l'hora de triar les paraules amb les que es vestissin.

Aquest ha estat el procés de treball de l'IE Pepa Colomer, que al final del procés l'alumnat va decidir titular amb el nom inventat, NOMESSIBLE, que fa al·lusió al tema de la Sílvia Pérez Cruz, Nombrar es impossible i que ell@s van voler capgirar dient nombrar és possible i d'aquí

NOMESSIBLE. Amb el títol van consensuar que no en tenien prou i van afegir un subtítol que deia així: ALLÒ IMPOSSIBLE ÉS POSSIBLE AMB LES PARAULES.

Figura 26. Visita de l'alumnat al muntatge expositiu instal·lat al Campus Mundet.

LEVIATHANOCHELYS AENIGMATICA

José Antonio Alonso Fernández / INS Angeleta Ferrer (Sant Cugat del Vallès)
Carme Colomer Térmens / INS Ramon Casas i Carbó (Palau-Solità i Plegamans)

1. INTRODUCCIÓ

L'equip creador d'aquest projecte està format per l'Institut Angeleta Ferrer i l'Institut Ramon Casas i Carbó, sent realitzat per alumnes de primer de Batxillerat Artístic: un grup de 23 alumnes de la matèria de Batxillerat **Dibuix Tècnic Aplicat al Disseny i les Arts** I del primer centre i dos grups del segon centre, 20 alumnes de la matèria **Creació fotogràfica** i 14 alumnes de la matèria **Llenguatges Artístics Contemporanis**.

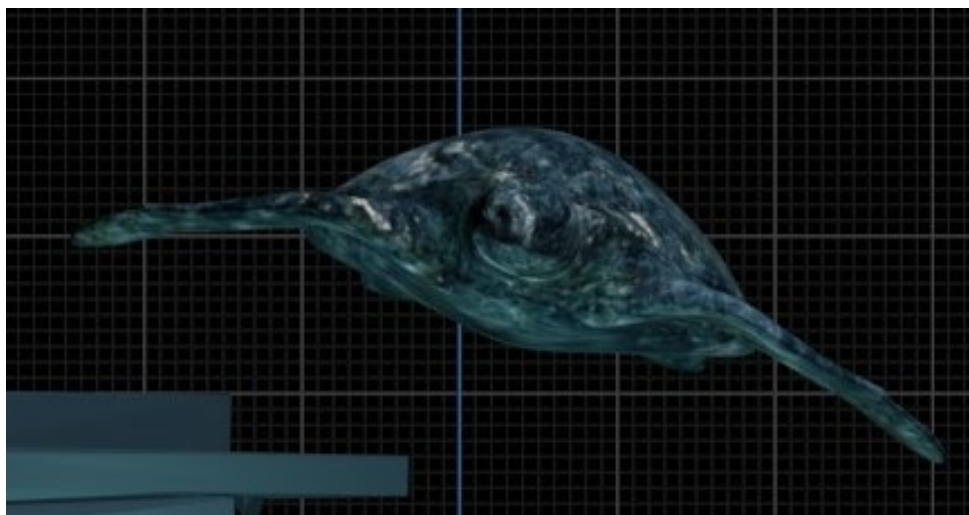

Figura 27. Dibuix en 3D fet pe l'alumnat amb l'ordinador.

2. SÍNTESI DE LA PROPOSTA

Aquest hivern, les notícies van parlar de l'enigma d'una tortuga prehistòrica de quatre metres trobada al Pirineu català, a Coll de Nargó. Va bussejar a profunditat a l'oceà dels Pirineus fa 83 milions d'anys i és la més gran d'Europa. Els científics l'han batejat com: *Leviathanochelys aenigmatica*³.

³ Agència Catalana de Notícies. (2022) *Resolt "l'enigma" de la tortuga marina més grossa d'Europa trobada a Coll de Nargó*. Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals. <https://www.ccma.cat/324/resolt-lenigma-de-la-tortuga-marina-mes-grossa-deuropa-trobada-a-coll-de-nargo/noticia/3196714/>

Aquest enigma de la tortuga prehistòrica ha estat el punt de partida per indagar sobre enigmes geològics del passat. La tortuga ens acompanya a recórrer un espai present i quotidià cercant enigmes. La seva simbologia com animal que representa la vida i el cosmos en diferents cultures ens porta a plantejar i buscar respostes, amb ella, entorn de l'enigma sobre futur ecològic del planeta.

En ser tres grups, s'han creat tres blocs temàtics: **present, passat i futur.**

Cada grup ha desenvolupat el seu treball des de la mateixa matèria, donant lloc a tres peces diferents que comparteixen un mateix fil conductor i que conformen el conjunt presentat en l'exposició del projecte Enigma.

3. EXPERIÈNCIA.

3.1. Experiència a l'*INS Angeleta Ferrer*

L'activitat es va realitzar a l'*INS Angeleta Ferrer* des de març fins a les vacances de Setmana Santa, conformant aproximadament un total de 18 sessions. Tot i que també s'ha de tenir en compte el treball autònom realitzat per l'alumnat a casa, donat que amb el programari proporcionat pel departament no podien realitzar els treballs amb la qualitat i definició gràfica necessàries.

A partir de la proposta de la Carme Colomer de treballar sobre un animal ja extingit, es va intentar donar un lloc dintre de la programació de Dibuix Tècnic Aplicat a les Arts i el Disseny a la proposta del *Creative Art Interchange* del curs 2022-2023. Per tant, no es va plantejar a l'alumnat la possibilitat de treballar el tema de l'Enigma des de les seves perspectives, sinó que treballessin una idea aliena (de fet, és la línia bàsica en disseny, art i pintura mural, el de materialitzar les idees d'altres de forma gràfica). L'alumnat va realitzar dibuixos a llapis, a ceres i alguns amb tinta.

En la primera fase del procés creatiu clàssic, el de la recerca d'informació i referents a l'hora de resoldre un problema gràfic i artístic, l'alumnat, per tal de generar la seva proposta de fons marí, havien de buscar 10 imatges del fons del mar inspirades en el període cretàic/ cenozoic de fa més de 80 milions d'anys. En aquest sentit, aquesta primera fase del projecte era la que creava l'entorn imaginari, l'ecosistema construït gràficament a partir d'indicis, una forma de treballar pròpia de l'arqueologia i del dibuix científic en general. Aquests dibuixos es van realitzar amb tècniques tradicionals, gràfic-plàstiques.

La síntesi de la proposta és “com parlar de l’enigma plantejant un enigma o joc visual que ha de resoldre i explorar l’espectador”. En comptes de parlar o representar l’enigma d’alguna forma, es tracta de què l’espectador, des de la perspectiva de l’art contemporani, és el que crea l’obra o, com deia Paul Klee, l’art no ha reproduït el que és visible, sinó fer visible.

Es va fer una presentació del *Creative Art Interchange* i explicació de la proposta de col·laboració. Es va proposar crear l’entorn submarí simulat o imaginat amb tècniques gràfiques matèriques.

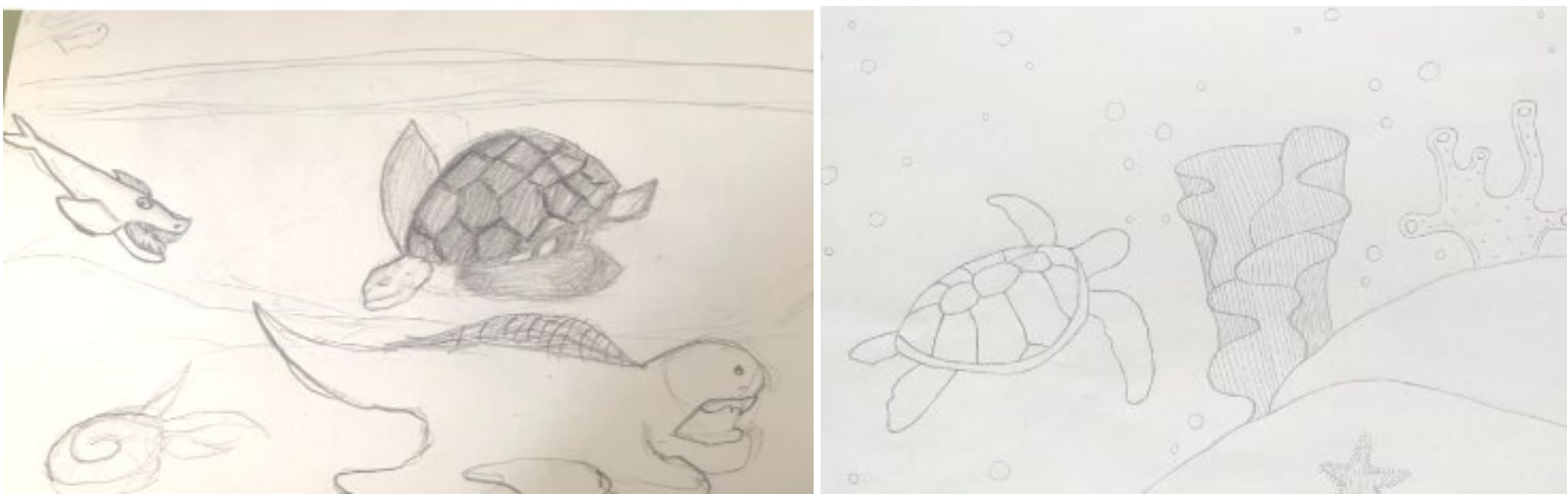

Figura 28. Dibuixos de tortugues fets a llapis per l'alumet.

Es van rebre les reconstruccions gràfiques de l'*Institut Ramon Cases i Carbó* i es van tractar gràficament per tal de mimetitzar-les en l’entorn creat amb mitjans digitals, i presentació del treball, en petits grups. El muntatge de l’estructura va ser per part del professorat d’aula, inserint el fons i les tortugues que estaven camuflades en cada imatge.

Figura 29. Dibuixos fets a ordinador.

Figura 30. Exposició al Campus Mundet de la part dedicada al Passat de l'INS Angeleta Ferrer.

3.2. Experiència a l'INS Ramon Casas i Carbó

La fita de l'*Institut Ramon Casas i Carbó* va començar amb el reconeixement de l'entorn de Palau-solità i Plegamans, municipi al qual pertany el nostre institut. Es va plantejar el projecte Enigma a l'alumnat, com una recerca d'imatges fotogràfiques emblemàtiques o inèdites del poble que tinguin relació amb l'*Enigma de la Tortuga*, com a metàfora d'un animal rèptil que ha deixat empremtes al pas del temps.

La tasca es va realitzar durant la segona avaluació, des del nou de gener fins al vint-i-tres de febrer, amb una temporització de divuit hores. Les sessions es van agrupar en: presentació projecte d'inici (1 h), formació de grups i començar a cercar la idea (1 h), guió literari (2 h), guió tècnic (2 h), treball de camp (5 h) i treball d'aula (7 h).

La sortida del grup/classe juntament amb dos docents acompanyants va durar una hora, donat que cada sessió d'aquesta matèria té aquesta durabilitat. Es va organitzar en grups de tres o quatre persones cadascuna amb una càmera fotogràfica rèflex, per recollir les imatges que estiguessin relacionades amb el seu projecte. Cada grup va triar un títol que englobés les imatges que fotografiarien per tal de tenir un fil conductor. Exemples: el pas del temps, el canvi climàtic, el

L'alumnat havia de cercar els elements importants del seu projecte per tal d'enregistrar-los amb càmera fotogràfica. S'havia de coordinar molt bé el temps perquè cada grup pogués enregistrar el màxim de fotografies possibles.

A completed diamond-shaped collage made of 12 triangular pieces. The pieces feature various sea creatures and abstract patterns. Clockwise from the top-left: a purple jellyfish with blue tentacles; a white background with faint blue and green waves; a fish, a nautilus shell, and a starfish; a butterflyfish on a black and white striped background; a squid; a blue and white circular mandala; a jellyfish with an orange bell and blue body; a brown textured background; a black and white line drawing of a jellyfish; a sea turtle; a purple and pink jellyfish; and a white background with faint blue and green waves. The collage is set against a brown background.

Com parlar de l'enigma plantejant un enigma o joc visual que ha de resoldre i explorar l'espectador? En comptes de parlar o representar l'enigma d'alguna forma, es tracta que l'espectador, des de la perspectiva de l'art contemporani, és el que crea l'obra o, com deia Paul Klee, l'art no ha reproduït el que és visible, sinó fer visible.

S'havia d'elaborar un guió literari d'una pàgina, on es relatés la connexió i l'objectiu fotogràfic. Donat que l'alumnat coneixia el terreny, amb l'ajuda del *Google Maps*, havien de pensar les localitzacions més apropiades per tal de fotografiar les seves imatges, i així també, aprofitar el temps (1h) que disposaven.

Un cop recollides les fotografies, ja a l'aula, es van descarregar les fotografies de la càmera rèflex al portàtil i, a través del programa d'edició *Canva*, es van seleccionar i editar cadascuna de les fotografies, per crear una presentació en *PowerPoint* que finalment compartirien amb la resta del grup/classe.

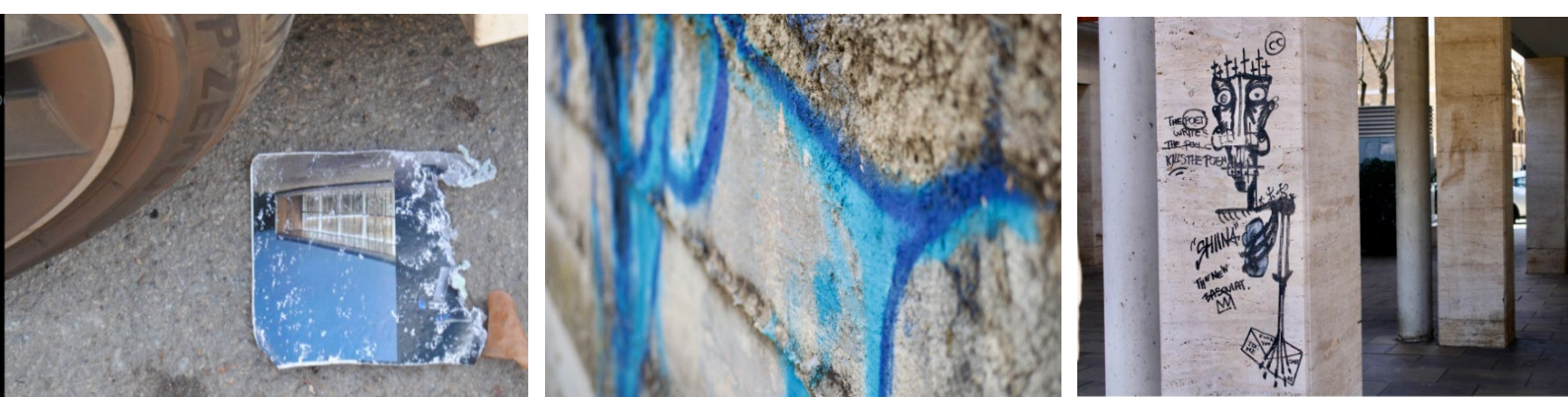
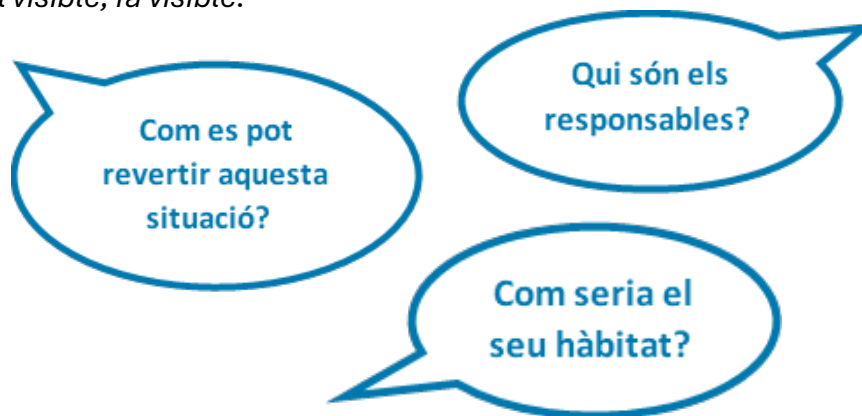

Figura 32. Mostra del treball d'investigació del present a l'INS Ramon Casas i Carbó

El màxim referent per aquest projecte va ser l'artista Joan Fontcuberta. Fontcuberta amb la seva tècnica de *Googlegrames*, connecta dos universos dispars: el cercador *Google* i la tradició del mosaic. De fet, la seva reelaboració de la foto-mosaic parteix de la possibilitat de buscar a *Google* imatges associades a paraules clau.

Els capricis associatius que defineixen les noves relacions de la informació a la xarxa adquireixen en la seva proposta un caràcter intencionat. Per elaborar un mosaic amb la imatge de la terra des de l'espai, Fontcuberta utilitza els milers d'imatges que ofereix la xarxa quan s'aplica com a criteri de cerca les paraules: cel, purgatori i infern en anglès, francès i espanyol. Aquesta intervenció exterior transforma l'operació en una metonímia icònica molt interessant.

Altres referents que també han estat font d'inspiració per dur a terme aquest treball són: Sòcrates amb *Nusce te ipsum*; Ernst Haeckel amb *Creatures of the deep* i Paul Klee amb *L'art no reproduceix el visible, fa visible*.

Per treballar el FUTUR es va exposar la notícia apareguda del descobriment d'una tortuga prehistòrica als Pirineus catalans, a partir de la qual es plantegen els enigmes que suscita. A partir de la reflexió, es fa una comparativa amb el nostre món en alerta climàtica.

Es realitza una indagació sobre la tortuga com animal simbòlic pel que fa a la representació de la Vida. Per a representar-la s'empra la geometrització de la closca de la tortuga i el disseny de la col·locació dels miralls de forma individual. Cada triangle ha estat elaborat de manera individual, en total n'hi ha tants, com alumnes en el grup, catorze. Finalment es va fer una votació en ambdós casos, per decidir la proposta final.

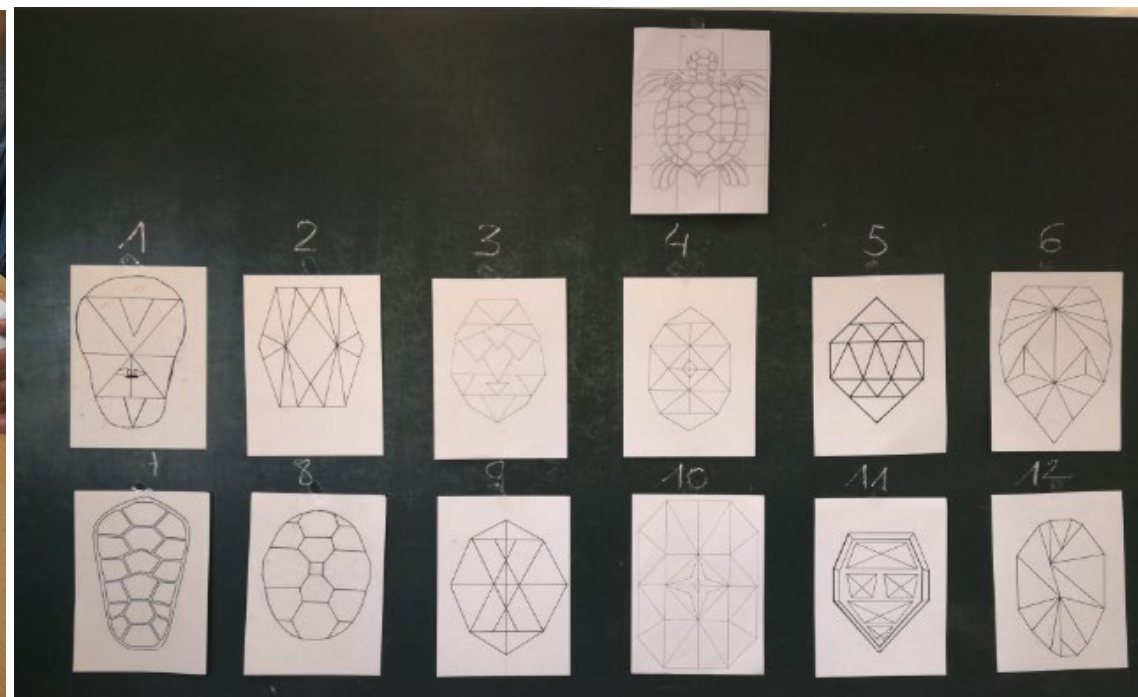
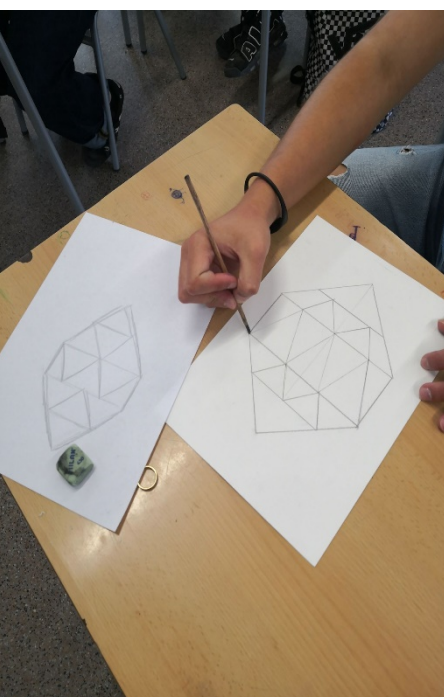

Figura 33. El joc geomètric de la closca de la tortuga ens permet construir un relat.

4. DISCURS EXPOSITIU

Per tal d'afavorir la recepció de les obres, aquestes es van disposar de forma seqüencial, com si es tractés d'un llibre. En cada obra constaven no només les tortugues que s'havien de buscar mirant amb atenció el fons marí, i els noms dels alumnes com a creadors estava escrit en cada treball. Potser una disposició més orgànica i desestructurada podia haver representat millor el fons del cretaci, però no afavoria la recerca de les tortugues en les diferents obres exposades.

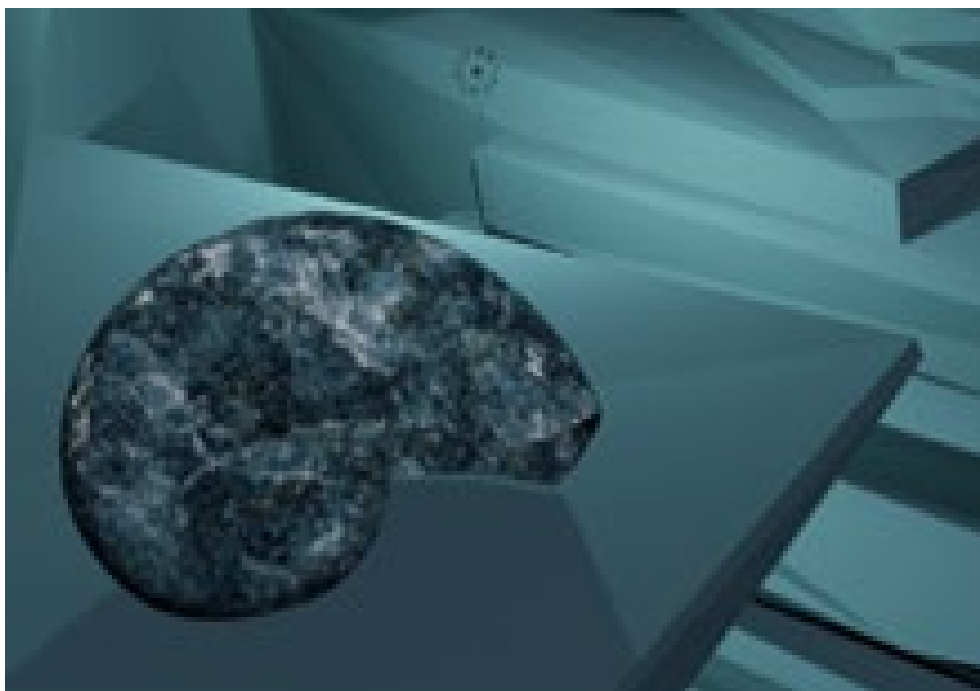

Figura 34. Fons marítim creat amb 3D a l'ordinador.

Sobre una geomètrica closca de tortuga, s'ha construït un relat que fa referència a la conveniència de conèixer el que és bo per un mateix per tal de prendre bones decisions per l'entorn i que revertiran a sobre de nosaltres mateixos. En els diferents triangles es troba la interpretació d'una fauna marina intercalada amb miralls, provocant que l'espectador s'hi reflecteixi propiciant així aquesta reflexió.

El dia de la inauguració vam percebre com l'alumnat de primària, més despert i espontani que el de Batxillerat, va entendre el fonament lúdic de la proposta i s'apropaven i intentaven trobar totes les tortugues, malgrat que algunes, tot i la qualitat i correcció de les imatges, eren molt difícils de trobar.

Figura 35. Exposició final al Campus Mundet de la proposta *Leviathanochelys Aenigmatica*

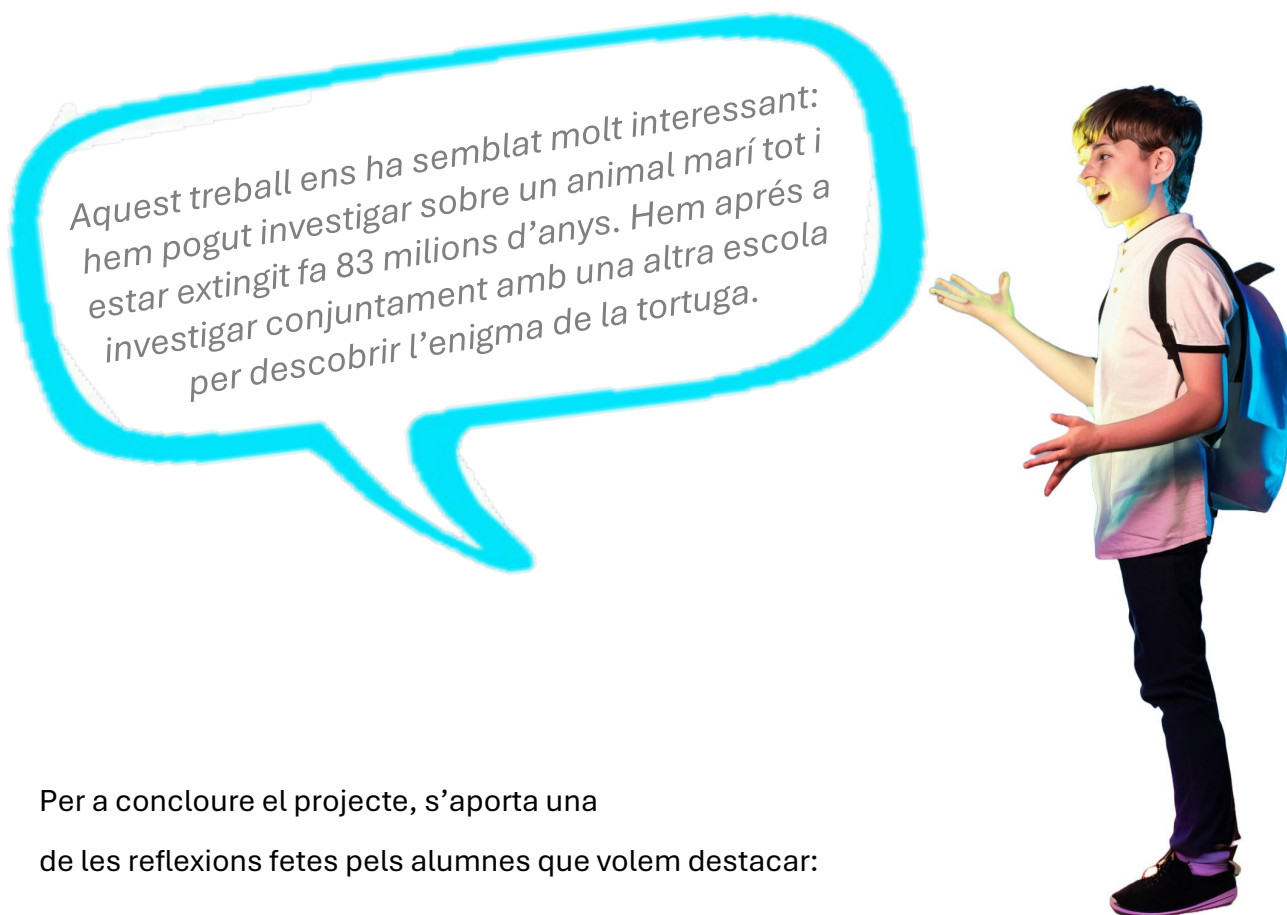
5. CONCLUSIÓ

Un dels objectius que ens vam plantejar, que era la vinculació de la nova matèria en un projecte artístic, es va complir àmpliament, i ens va servir per veure quines eren les dinàmiques de treball entre ells, els programes que fan servir, i les estètiques que els hi són més properes.

Els alumnes van mantenir un ritme de treball constant, sobretot en la creació de l'entorn marí, des d'una perspectiva lúdica i amb una estètica propera al món dels videojocs o de la realitat virtual (molt més enllà de què treballassin amb *Sketch up*, *Minecraft*, *Blender* o llapis, paper *Canson*, ceres

Manley o aquarel·les Van Gogh com eines de dibuix i pintura) i van participar en un treball artístic grupal amb un sentit que anava més enllà de l'auto expressió.

Com a part de la maduració artística i intel·lectual de l'alumnat d'arts, ha estat una experiència positiva i enriquidora, tot i que de vegades, als alumnes, els hi costa percebre el valor d'aquestes experiències més enllà d'aprendre a fer servir algun programa de disseny gràfic o treballar amb els seus companys i anar un dia d'excursió a fora del centre.

Per a concloure el projecte, s'aporta una de les reflexions fetes pels alumnes que volem destacar:

“L'aforisme de Sòcrates Coneix-te a tu mateix i coneixeràs l'univers pot relacionar amb el medi ambient i la nostra societat actual i ens podem adonar que primer de tot l'ésser humà hauria d'entendre-la importància de la terra, la natura i tot allò que en proporciona. Després amb aquest aforisme hauríem d'aprendre a entendre als altres i a nosaltres mateixos per treballar en comunitat, perquè en això consisteix l'ecosistema, un cicle on es comparteix i es reben recursos amb altres éssers. A més a més, ens ha fet anar un pas més enllà a l'hora de crear el producte final. Per exemple, hem reemplaçat polígons de la closca per miralls que reflecteixen a l'espectador provocant una introspecció i completant així el significat de l'aforisme.”

Pròximament...

Institut de Desenvolupament
Professional
UNIVERSITAT DE BARCELONA

ARTINNOVA

UNIVERSITAT DE
BARCELONA